

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

Een onderzoek van 194 gerechtelijke dossiers van het arrondissement Gent-Eeklo, jaar 1964, die betrekking hebben op verkeersongevallen waarbij dronkenschap van de bestuurder werd vastgesteld.

De officiële belgische statistiek van verkeersongevallen op de openbare weg wordt jaarlijks in een gepoliceerde uitgave door het Nationaal Instituut voor de Statistiek verzorgd. Deze publikatie kan, globaal genomen, degelijk genoemd worden zo we enkel het materieel aspect van de betreffende ongevallen beschouwen. Doch wanneer een geïnteresseerd onderzoeker de menselijke factor in overweging wenst te nemen, ziet hij zich spoedig beperkt. Leeftijd en sexe van de bestuurder zijn de enige persoonlijke attributen die worden geconfronteerd met een reeks gegevens als : aard van het voertuig, opgelopen schade, enz. ... terwijl een confrontatie met de omstandigheden van het ongeval afwezig blijft. Een ruimere identificatie van de bestuurder en een confrontatie met de omstandigheden van het ongeval zouden deze statistiek meer bruikbaar maken als wegwijzer voor een te voeren politiek. Bovendien wordt het begrip « omstandigheden » te eng opgevat. Het blijft beperkt tot de aard van de verkeersinbreuk, de toestand van het wegdek, de verlichting, de weersomstandigheden e.a., die wel nuttige informatie kunnen zijn, doch ons niets meedelen over de omstandigheden rond de *persoon* van de bestuurder, die uiteindelijk toch de agerende partij is, van wiens reactievermogen t.o.v. een al dan niet bewegende hindernis het veilig rijden afhangt.

De bedoeling van dit onderzoek was dan ook dubbel : 1° de bestuurder nauwkeuriger te identificeren 2° de omstandigheden rond de bestuurder ruimer te omschrijven. Dit komt neer op de vraag : *Wie is de dronken bestuurder en in welke omstandigheden veroorzaakte hij het ongeval?* Dergelijke informatie kan uit de officiële statistiek niet worden geconstrueerd, zodat we bij wijze van proef naar de bron zelf gegaan zijn, met name de gerechtelijke dossiers. Zeer gereed liggen deze documenten niet te grijpen daar zij, eens afgehandeld, tot de archieven gaan behoren. De gerechtelijke registers waarin de strafzaken chronologisch worden ingeschreven, moeten dus doorlopen worden en de verkeersongevallen, waar dronkenschap achter het stuur werd weerhouden, moeten er geval per geval worden uitgenomen.

Deze werkwijze vergt enige tijd daar de dronkenschap niet steeds rechtstreeks blijkt uit de bondige vermeldingen van de registers.

Voor ons beperkt onderzoek werd het arrondissement Gent-Eeklo als proef-gebied genomen en de registers van de jaren 1964 en 1965 uitgekozen. Een 300-tal registergetallen wezen aldus op dronkenschap achter het stuur, doch niet alle konden als werkmateriaal in aanmerking komen, daar er nog heel wat in behandeling waren voor hoger beroep. Dit bracht de voor ons onderzoek in aanmerking komende dossiers op 194 eenheden terug.

Een tweede beperking van het reële aantal werd ook veroorzaakt door het feit, dat enkel die gevallen van dronkenschap achter het stuur door het parket als wanbedrijf konden vervolgd worden, waar de inzittenden van de wagen of derden een lichamelijk letsel opliepen ⁽²⁾.

Een derde restrictie ligt in het feit, dat op het ogenblik van de opzoeken zekere dossiers verkeersongevallen betroffen, die zich in 1963 voordeden, andere slechts in 1966 gevonnis zouden worden, zodat het aantal bestudeerde gevallen niet in een welafgebakende periode terug te voeren is.

Verwerking van de dossiergegevens

Ten einde de verwerking te vergemakkelijken werd, na inzage van een aantal dossiers, een onderzoekschema uitgewerkt, dat vatbaar was voor codificatie. Dit schema werd vervolgens op randponskaarten gereproduceerd ⁽³⁾.

De bestuurder

Op 194 gevallen van dronken rijden waren er slechts twee vrouwelijke bestuurders.

De leeftijdsstructuur ziet er als volgt uit :

Jonger dan 30 jaar :	31%
30 jaar tot 44 jaar :	46%
45 jaar tot 59 jaar :	17%
60 jaar en ouder :	6%

wat er op wijst, dat het overgrote aantal dronken ridders, althans voor deze onderzoek, jonger is dan 45 j. Ingedeeld naar leeftijdsklassen van 5 jaar vinden we het grootste aantal dronken ridders terug in de leeftijdsklasse van 30 - 35 jaar (36 gevallen op 194). Een vergelijking met de algemene statistiek is niet mogelijk, daar de indeling in leeftijdsklassen verschillend is en we van oordeel zijn dat de officiële indeling van 25 tot 64 jaar veel te ruim is.

Het onderzoek naar de *burgerlijke stand* gaf volgende cijfers : 58% gehuwden, 32% ongehuwden, 9% gescheiden, 1% weduwnaar.

In orde van belangrijkheid behoren de betrokken bestuurders tot volgende *beroepskategoriën* :

38% ongeschoolde arbeiders (*), 21% geschoolde arbeiders, 11% ondergeschikte bedienden, 10% zelfstandige ambachtslieden, 5% kleinhandelaars, 4% kleinijverers en groothandelaars, 4% gepensioneerd of zonder beroep (deze laatsten zijn twee vrouwen), 3% behoren tot de categorie van de geestesarbeiders, waaronder ressorteren : akademisch geschoolde beroepen hogere en lagere graad (4 in aantal), niet akademisch geschoolde openbare functies, verder 2% landbouwers-kwekers en tenslotte 2% die behoren tot het leidinggevend personeel in handel en industrie.

Vermeldenswaard is, dat zich in de categorie ongeschoolde arbeiders 13 autobestuurders bevinden.

Nemen we de kategoriën handarbeiders samen, dan treft ons het grote overwicht van deze in de beschouwde populatie : 71%. Hieruit een besluit trekken zou echter voorbarig zijn, daar over de beschouwde periode nog heel wat dossiers kunnen voorkomen van bestuurders die wegens hun sociale status of financiële mogelijkheden gemakkelijker hoger beroep kunnen instellen dan anderen en dit een bias kan veroorzaken in de cijfers. Wijzen we er terloops nog op, dat het uitgeoefend beroep niet steeds rechtstreeks uit de dossiers af te lezen is, maar vaak uit een omstandige en weinig systematische dossierinhoud moet worden geput. Een nauwkeuriger opnemen van dit attribuut door de bevoegde instanties zou zeker wenselijk zijn, omdat het hier gaat om een indice, een maatstaf om de financiële mogelijkheden van de betrokken overtreder te helpen bepalen. Aanduidingen als « kan kleine geldboete betalen », « kan geldboeten betalen », « geniet ruime welstand » zijn o.i. te broze basissen voor een gefundeerde straftoemeting. Hetzelfde geldt ook voor de aanduiding van het onderwijsniveau van de betrokkene, dat een primitieve omschrijving krijgt : « kan lezen, kan schrijven, kan goed lezen, kan goed schrijven » zijn o.i. andermaal aanwijzingen die nog slechts in onderontwikkelde samenlevingen kunnen gelden. Een nauwkeuriger optekenen van deze attributen dringt zich ernstig op.

Over het *gerechtelijk verleden* van de bestuurders worden we beter ingelicht, daar elk dossier het vroeger strafgeest van de betrokkene inhoudt. Deze inlichtingen zijn ons zeer nuttig gebleken en wel om volgende reden. In gerechtelijke en politieke middelen is men er, bij ervaring, van overtuigd, dat de meerderheid van de bestuurders die besproken achter het stuur gaan aanzitten, niet aan hun proefstuk zijn m.a.w., dat zich die omstandigheid herhaalt. De ene heeft natuurlijk meer geluk dan de andere en kan dit een geruime tijd volhouden tot op de dag van zijn eerste ernstige aanrijding in dronken toestand. Dergelijke gevallen behoren dan tot de categorie die slechts éénmaal wegens dronkenschap achter het stuur werden veroordeeld. Resteren vermoedelijk heel wat gevallen van autobestuurders die voorheen reeds een ongeval veroorzaakten in dronken toestand, doch, wegens het feit dat er geen lichamelijk letsel was, minder streng behandeld werden, waar hun toestand niet als misdrijf vervolgd werd. Deze gevallen zijn dan ook niet terug te

vinden in de gerechtelijke registers. Een andere categorie behoort tot de recidivisten die, hetzij vroeger reeds wegens gewone openbare dronkenschap werden veroordeeld, hetzij reeds een verkeersongeval veroorzaakten in dronken toestand. In dit laatste geval hebben we te doen met specialistische recidive. Tenslotte is er nog het verschijnsel van de gewone recidive, waar de betrokkene vroeger reeds wegens een gewoon misdrijf gestraft werd.

In ons onderzoek hebben we geen onderscheid gemaakt naar wettelijke of feitelijke herhaling omdat dit facet van minder belang is dan de controle van vroegere veroordelingen in het algemeen.

Op de 194 dossiergevallen troffen we er 73% (141 eenheden) aan die voorheen reeds contact hadden met het gerecht, hetgeen buitengewoon hoog is. Wanneer we binnen deze recidivisten een onderscheid maken naar de aard van de veroordeling, dan zien we (141 gevallen gelijkstellend aan 100%), dat 60% van die bestuurders voorheen reeds veroordeeld werden wegens dronkenschap en 40% (57 gevallen) wegens andere feiten.

Beschouwen we de 60% van dronkenschap-recidive (84 eenheden) afzonderlijk, dan krijgen we volgende indeling :

19 bestuurders werden vroeger reeds wegens openbare dronkenschap, dronkenschap achter het stuur en andere feiten veroordeeld ;

16 bestuurders werden reeds veroordeeld wegens openbare dronkenschap en andere feiten ;

49 bestuurders werden reeds veroordeeld wegens dronkenschap achter het stuur en andere feiten.

Op 194 gevallen noteren we dus (19 + 49 = 68) 35% autobestuurders die vroeger reeds gestraft werden voor dronkenschap achter het stuur ! Dit ondersteunt voldoende het vermoeden of de overtuiging van de bevoegde middelen, dat deze autobestuurders zich niet per toeval dronken achter het stuur begeven. Dat er bovendien bij de overigen van een vermoeden van vroegere overtreding op dit punt mag gawaagd worden, lijkt ons niet overdreven. Ons repressieapparaat, dat naar we hebben kunnen vaststellen, veel mildheid vertoont voor die « toevalligen », verdient dan ook niet de kritiek die het wel eens krijgt voor een te streng optreden. (5)

Wanneer we deze herhaling van naderbij beschouwen, treft ons in verband met de persoon van de betrokkene het volgende.

Er doet zich een differentiatie voor naargelang het uitgeoefende beroep. Aangezien ons onderwerp de dronkenschap betreft, houden we geen rekening met vroegere veroordelingen wegens andere feiten en differentiëren enkel maar het feit of de bestuurder vroeger reeds in verband met dronkenschap werd veroordeeld. We geven hierna twee tabellen waarin :

1° onderscheid gemaakt wordt naargelang de bestuurder vroeger reeds veroordeeld werd voor dronken sturen en/of openbare dronkenschap.

2° een tabel waarin enkel naar een vroegere veroordeling wegens dronkenschap achter het stuur wordt gedifferentieerd. (6)

Tabel 1 :

Beroeps- categoriëen	Voorheen reeds veroordeeld wegens openbare dronkenschap en/of dronkenschap achter het stuur				Totaal	
	JA		NEEN			
	Abs. c.	%	Abs. c.	%	Abs. c.	100%
Geestesarbeiders	7	25	21	75	28	...
Handarbeiders	65	47	73	53	138	...
Handel-industrie	9	37	12	63	21	...
Gepensioneerd	3	43	4	57	7	...
en zonder beroep						
Totaal	84	43	110	57	194	100%

Procentueel bekomen we een duidelijk onderscheid tussen de vier categorieën. Vooral de handarbeiders hebben vroeger reeds wegens dronkenschap contact gehad met het gerecht. Met het praktisch even hoge percentage bij de categorie der gepensioneerden kunnen we, gezien het beperkte aantal, moeilijk rekening houden. Schakelen we deze even uit en berekenen we de statistische significantie van de gevonden verschillen, dan krijgen we voor 2 vrijheidsgraden en P.10 een waarde van 4,670 wat er duidelijk op wijst, dat de onderzochte herhaling gaat differentiëren naar de beroepskategorie waartoe de betrokken bestuurder behoort.

Beschouwen we nu enkel de vroegere veroordeling wegens dronkenschap achter het stuur: (*)

Tabel 2 :

Beroeps- categorieën	Voorheen reeds veroordeeld wegens openbare dronkenschap en/of dronkenschap achter het stuur				Totaal	
	JA		NEEN			
	Abs. c.	%	Abs. c.	%	Abs. c.	100%
Geestesarbeiders	7	25	21	75	18	...
Handarbeiders	49	35	89	65	138	...
Handel-industrie	9	42	12	58	21	...
Gepensioneerd en geen beroep	3	43	4	57	7	...
Totaal	68	35	126	65	194	100%

In dit geval kan de significantietoets ons niet overtuigen. Enkel de procenten laten ons in beperkte mate toe te wijzen op de veronderstelling, dat bij ruimer onderzoek de gevonden verschillen mogelijk groter zouden kunnen worden. Er kan nochtans op gewezen worden, dat zo we de geestesarbeiders confronteren met de rest, de significantietoets op een tendens wijst, dat een vroeger opgelopen veroordeling wegens dronken rijden (X^2 voor 1 vrijheidsgraad : 2,014 ; P. 15) kan differentiëren naargelang de beroepskategorie waartoe de dronken bestuurder behoort, m.a.w. dat geestesarbeiders minder in herhaling zouden vallen dan de anderen.

We zullen verder nog de gelegenheid hebben terug te komen op dit recidivisme, dat tot nadenken stemt en dat we daarom ook een bijzondere aandacht hebben gegund.

Een laatste facet dat enkel vanuit beschrijvend oogpunt en wellicht andermaal, bij ruimer onderzoek, belangrijk kan zijn, betreft *het sturen van de wagen*. In 88% van de gevallen voerden de bestuurders hun eigen wagen. Van de 22 bestuurders die met de wagen van hun werkgever reden, gebeurde het ongeval in 5 gevallen tijdens de werkuren. Onder de bestuurders die hun eigen wagen voerden, deed het ongeval zich in 12% van de gevallen voor tijdens hun beroepsuitoefening. Voor het totaal (194) komt dit neer op 13,4% bestuurders die zich tijdens hun werkuren dronken achter het stuur begaven.

De lichamelijke schade (*)

Uit de officiële statistiek vernemen we, dat het aantal slachtoffers (passagiers en derden) van verkeersongevallen, lager ligt dan het aantal gekwetste autobestuurders zelf. Wanneer we dan zien hoeveel slachtoffers het dronken rijden opeist, loont het wel de moeite die cijfers even te vergelijken, daar er de verantwoordelijkheid van de bestuurder uit blijkt.

Nemen we de Statistiek van de Verkeersongevallen, Jaar 1964 :

— tegenover 57.051 bestuurders die een lichamenlijk letsel opliepen, vielen er 38.102 anderen (passagiers en

derden) als slachtoffer of : op 1 bestuurder 0,67 anderen. (*)

194 dossiergevallen :

— tegenover 114 bestuurders (op 194) die zelf lichamenlijk letsel opliepen, vielen er 159 anderen (passagiers en derden) als slachtoffer of : op 1 bestuurder 1,39 anderen.

Behandelen we nu deze dossiergevallen meer in détail.

We maken hierbij onderscheid naar drie partijen : de autobestuurder zelf, zijn eventuele passagiers, en derden. De gegevens werden verwerkt naargelang de autobestuurder alléén het voertuig stuurde of in gezelschap vertoefde :

in 54,9% (88 gevallen) van de ongevallen vervoerde de bestuurder mede-inzittenden. Dit percentage is op zichzelf beschouwd betrekkelijk hoog te noemen, hoewel, zoals we verder zien, de meeste ongevallen gebeurden op zaterdagen en zondagen, wat dan ook een verklaring kan zijn voor de aanwezigheid van inzittenden. Onder deze 54,9% komen er 36 (16,5%) voor waar ook het gezelschap in dronken toestand verkeerde wat wellicht het ongevalrisico verhoogt.

We stellen dus vast, dat het al dan niet gekwetst worden van de bestuurder blijkbaar afhangt van de stemming die er in de wagen heerst, zoals volgende tabel aantoonst :

Tabel 3 :

Bezetting van het voertuig	Bestuurder gewond		Totaal
	JA	NEEN	
Bestuurder alléén	54	52	106
Bestuurder + dronken gezelschap	31	5	36
Bestuurder + nuchter gezelschap	29	23	52

Of de dronken bestuurder alléén reed of in gezelschap vertoefde, blijkt geen invloed te hebben op de kwetsbaarheid van de bestuurder zelf, doch wanneer het een dronken gezelschap betreft, wijzen de cijfers er duidelijk op, dat die kwetsbaarheid verhoogt. Samenvattend krijgen we dan : (*)

Tabel 4 :

Bezetting van het voertuig	Bestuurder gewond				Totaal	
	JA		NEEN			
	Abs. c.	%	Abs. c.	%	Abs. c.	100%
Bestuurder al- leen of in gezel- schap dat niet dronken was	83	52	75	48	158	...
Bestuurder met dronken gezel- schap	31	86	5	14	36	...
Totaal	114	59	80	41	194	100%

De X^2 toets wijst op een zeer duidelijke significantie (X^2 voor 1 vrijheidsgraad : 15,079 ; P.00011)

Dit aspect zouden we moeten kunnen uitbreiden tot de andere slachtoffers, doch de gerechtelijke dossiers vermelden niet steeds het juiste aantal passagiers en derden die betrokken zijn bij het ongeval, tenzij die personen lichamenlijk letsel oplopen. Nochtans kan qua aansprakelijkheid van de bestuurder het cijfermateriaal voldoende dienen. Dit zien we in het hiernavolgend overzicht van de slachtoffers :

	Licht gew.	Zwaar gew.	Gedood
- 80 bestuurders zelf <i>niet</i> gewond			
Passagiers	23	-	-
Derden	69	5	1
- 99 bestuurders zelf licht gewond			
Passagiers	51	6	2
Derden	76	8	1
- 15 bestuurders zelf zwaar gewond			
Passagiers	2	1	1
Derden	10	1	-

waaruit voldoende blijkt, dat de zwaarste schade op passagiers en vooral op derden valt.

Ontleden we de gegevens naargelang de bestuurder alleen of in gezelschap was dan zien we, dat :

106 niet vergezelde dronken bestuurders 124 slachtoffers maakten (op 1 bestuurder 1,1 anderen)

88 dronken bestuurders met mede-inzittenden 134 slachtoffers eisten (op 1 bestuurder 1,5 anderen)

Op deze 88 ongevallen, noteren we 68 ongevallen (75%) waarbij ook het gezelschap verwondingen opliep. De kansen zelf gewond te worden door plaats te nemen in een wagen waarvan de bestuurder dronken is, zijn dus zeer hoog.

Het alcoholgehalte

Daar het bij de onderzochte dossiers gaat over weerhouden dronkenschapsgevallen van 1,5‰, zullen we met hoge niveau's te doen hebben. Nochtans zijn er vier bijkomende gevallen van minder dan 1,5‰ die ook als dronkenschapsgeval berecht werden, omwille van de lichamelijke letselen die er bij opgelopen werden. ⁽¹¹⁾

Vooraleer echter tot de confrontatie met het alcoholgehalte over te gaan, geven we de spreiding van de 194 ongevallen in de tijd (dagen van de week).

maandag	: 40	vrijdag	: 26
dinsdag	: 17	zaterdag	: 31
woensdag	: 9	zondag	: 52
donderdag	: 19		

Wanneer we het week-end laten lopen vanaf de vrijdagavond tot en met de zondag, noteren we 109 ongevallen op de 194 (56%). Nochtans blijkt ook de maandag een « gevoelige » dag te zijn :

40 ongevallen, en dan stijgt dit percentage tot 77%, zodat op de resterende dagen slechts 23% van de ongevallen gebeuren. Vergelijken we dit cijfer met het totaal van de verkeersongevallen in het jaar 1964, dan komen we tot een verhouding die anders ligt :

van vrijdag tot en met maandag gebeuren er 60,56% van de ongevallen ;

van dinsdag tot en met donderdag gebeuren er 39,44% van de ongevallen. Het verschil tussen de verstrekte percentages is statistisch sterk significant (X^2 voor 1 vrijheidsgraad : 5,550 ; P.02).

We stellen dus vast, dat het week-end, dat normaal begint met de vrijdagavond, voor de dronkenschapsgevallen tot en met de maandag moet beschouwd worden.

In dit verband werd dan ook tot een confrontatie overgegaan met het alcoholgehalte, daar we veronderstellen, dat op de week-end dagen het meest intens gedronken wordt. Voor ons onderzoek nochtans bleek dit niet het geval te zijn. Integendeel, op de andere dagen (dinsdag, woensdag, donderdag) maar ook de maandag werden gevoelig meer ongevallen veroorzaakt door bestuurders met een hoog alcoholgehalte, dan op de week-enddagen. ⁽¹²⁾

Tabel 5 : ⁽¹³⁾

Dag in de week	Aantal ongevallen met alcoholgehalte van				Totaal	
	Mind. ran 2 ‰		Meer dan 2 ‰		Abs. c.	100%
	Abs. c.	%	Abs. c.	%		
maandag tot en met donderdag	20	27	54	73	74	...
week-end	42	49	43	51	85	...
Totaal	62	39	97	61	159	100%

De X^2 -toets levert een waarde op van 8,697 voor 1 vrijheidsgraad ; P.01, wat er op duidt, dat de sterk bedronken bestuurders vooral tijdens de gewone weekdagen op de weg komen.

Ook het uur van de dag moet logischerwijze een significant verschil opleveren. We weten reeds, dat de meeste bestuurders betrokken in deze dossieranalyse niet tijdens hun beroepsuitoefening een ongeval veroorzaakten, doch daarbuiten. Deze vaststelling wordt ook gereflecteerd door de officiële statistieken van de verkeersongevallen in het algemeen. De meeste ongevallen doen zich inderdaad voor na de werkuren, zeggen na 17 uur en dit loopt blijkbaar door tot 20 uur. Van dan af is er een gevoelige vermindering vast te stellen die zich na 24 uur verstevigt tot 7 uur 's morgens. Met het aanbreken van de dag stijgt het ongevallen aantal andermaal tot 17 uur, doch zoals gezegd, wordt na dit uur de top bereikt.

In onze beperkte cijfers vinden we een ander verloop. Daar waar de dag-uren een kleiner aantal ongevallen wegens dronkenschap achter het stuur kennen dan de avond en nachturen, is dit omgekeerd bij de gewone verkeersongevallen :

Tabel 6 :

Verkeersongevallen	Aantal ongevallen in %		
	v. 7 u. tot 20 u.	v. 20 u. tot 7 u.	Totaal
gewone verkeersongevallen	77%	33%	100%
dronkenschap achter het stuur (onderzoek)	35%	65%	100%

waaruit een duidelijke significante blijkt.

Ook stelden we vast, dat daar waar bij de gewone verkeersongevallen na 20 uur het ongevalencijfer gevoelig daalt, dit bij de dronkenschapsgevallen stijgt en belangrijk blijft tot 2 uur 's nachts.

Dit alles is wellicht logisch, maar bedenken we nogmaals, dat op de bewuste uren de verkeersdrukte t.o.v. de daguren praktisch op nul terugvalt en het normale ongevalrisico dan ook sterk daalt.

Wanneer we nu het alcoholgehalte onderzoeken naargelang het tijdstip van de dag, krijgen we volgend beeld :

Tabel 7 : ⁽¹⁴⁾

Tijdstip van de dag	Aantal ongevallen met Alcoholgehalte van						Totaal
	Mind. dan 2 ‰		Meer dan 2 ‰				
	Abs. c.	%	Abs. c.	%	Abs. c.	100%	
van 17u. tot 2u.	42	37	70	63	112	...	
van 2u. tot 17u.	20	43	27	57	47		
Totaal	62	39	97	61	159	100%	

Procentueel gezien zijn er tijdens de avond- en nachturen meer gevallen van meer dan 2‰ dan tijdens de daguren. Het verschil is echter niet groot genoeg om een

overtuigende X^2 waarde te bekomen. Wellicht zou dit bij ruimer onderzoek significant worden.

We onderzochten ook of het alcoholgehalte van de bestuurder varieerde naargelang hij in gezelschap vertoefde of niet en ook of dit gezelschap zelf bedronken was of niet, doch in geen van beide gevallen duiden de cijfers op een significant verschil. Tenslotte werd ook nagegaan of de bestuurder kwetsbaar was bij een hoger alcoholgehalte dan bij een lager en ook of passagiers of derden een groter risico lopen naargelang de bestuurder lichter of zwaarder bedronken was. Andermaal werd in geen van beide gevallen een significant verschil ontdekt. Nochtans weze hier herinnerd aan de vigerende wetgeving die in principe enkel straft wanneer het alcoholgehalte de zgn. veilige 1,5 ‰-grens overschrijdt. Op basis echter van de ervaring in eigen land (cijfers zijn niet voorhanden) en aan de hand van statistische onderzoeken in het buitenland (Engeland en Zweden bijvoorbeeld) heeft onze wetgever ingezien, dat de 1,5 ‰-grens te hoog ligt. De gevaarsgrens, (maar niet de strafbare!), zou op 0,8 ‰ teruggebracht worden en gecontroleerd worden aan de hand van de alco-test die op elke weggebruiker zou kunnen toegepast worden. De buitenlandse onderzoeken wijzen er nl. op, dat er meer ongevallen gebeuren bij een laag alcoholgehalte, een aspect dat wij in onze onderzoek niet konden inbrengen door gebrek aan gegevens.

Een volgende confrontatie geschiedde met het uitgeoefend beroep van de betrokkene.

Bij de geestesarbeiders en personen behorende tot de handels- en industriële sector komen respectievelijk 58% en 56% gevallen voor met een alcoholgehalte van meer dan 2 ‰.

Bij de handarbeiders evenwel loopt dit op tot 62%. Van de vier gecontroleerde gevallen bij de gepensioneerden en zonder beroep is er geen enkel geval dat onder de 2 ‰ komt. Statistisch significant is het verschil wel niet, doch de procenten duiden er in zekere mate op, dat bij uitgebreider cijfermateriaal het verschil overtuigend kan worden.

Tenslotte werd een bijzondere aandacht verleend aan de confrontatie tussen alcoholgehalte en recidivisme.

Een algemeen onderscheid van de bestuurders naargelang ze al dan niet reeds contact hadden met het gerecht, geeft ons volgende tabel:

Tabel 8: (15)

Herhaling	Alcoholgehalte van				Totaal	
	Mind. dan 2 ‰		Meer dan 2 ‰			
	Abs. c.	%	Abs. c.	%	Abs. c.	100%
Ja	42	37	72	63	114	...
Nee	20	44	25	56	45	...
Totaal	62	39	97	61	159	100%

Uit de verhoudingscijfers blijkt reeds duidelijk, dat de recidivisten zich sterker bedrinken dan de bestuurders met een blanco-strafregister. Ook de significantietoets levert een overtuigende waarde op voor het vastgesteld verschil (X^2 voor 1 vrijheidsgraad: 11,360; $P.00091$).

Wanneer we nu de specialistische recidive afzonderen, dus de gevallen die vroeger reeds wegens dronkenschap achter het stuur werden veroordeeld en die vergelijken met de bestuurders met blanco-strafregister (de gewone recidive wordt hier uitgeschakeld) dan krijgen we:

Tabel 9: (16)

Specialistische recidive	Alcoholgehalte van				Totaal	
	Mind. dan 2 ‰		Meer dan 2 ‰			
	Abs. c.	%	Abs. c.	%	Abs. c.	100%
Ja	26	41	38	59	64	...
Nee	20	44	25	56	45	...
Totaal	46	42	63	58	109	100%

Er is een procentueel overwicht van hoger alcoholgehalte bij recidivisten. Ook hier is het waarschijnlijk dat bij ruimer onderzoek het verschil duidelijker zou naar voren treden.

Besluit:

Vanuit een drietal oogpunten kunnen we tot enkele belangrijke vaststellingen komen die zowel de algemene statistiek van de verkeersongevallen betreffen, als de er in vervatte gegevens over dronkenschap achter het stuur:

1° De officiële statistiek zou meer belang moeten hechten aan de menselijke factor.

2° Dit hangt in sterke mate af van de autoriteiten die er mee belast worden de gegevens aan het N.I.S. over te maken. Hoewel de gebruikte formulieren niet erg modern aandoen, zouden er toch meer gegevens van persoonlijke aard aan het N.I.S. kunnen verstrekt worden. Deze instelling zou dan haar systeem van beschrijvende statistiek kunnen overhevelen naar dat van een verklarende statistiek wat aansluit bij punt 1°. De indeling in leeftijdsklassen is niet genoeg gedetailleerd. Het beroep wordt nergens vermeld. Het recidivisme evenmin. Het alcoholgehalte wordt slechts geconfronteerd met een reeks klinische gegevens die dan nog zeer betwistbaar zijn.

3° Bij de personen die er mee belast zijn de ongevallen ter plaatse vast te stellen moet aangedrongen worden op meer precisie, omdat het niet de dossiergegevens zijn die aan het N.I.S. worden doorgestuurd, maar de formulieren door de Rijkswacht ingevuld.

De logische procedure om tot een bruikbare statistiek te komen ligt nochtans voor de hand. Het zou volstaan, dat de door de Rijkswacht summier vastgestelde inlichtingen in bondige termen worden aangevuld met of aangepast aan enkele dossiergegevens en dat dit document aan het N.I.S. zou worden overhandigd. Aan het Instituut zou op die manier de mogelijkheid geboden worden een betere, maar ook een minder uitgebreide brochure te verzorgen, hoe paradoxaal dit ook moge klinken. Verwijzen we enkel maar naar de uiterst lange tabel (bvb. Jaar 1964 56 blz.) die ons het aantal verkeersongevallen en slachtoffers per gemeente verstrekt en die vanuit praktisch studie-oogpunt weinig of geen nut heeft.

4° Het onderzoek zelf van de 194 dossiers bracht ons tot volgende voorzichtige conclusies.

Het algemeen recidivisme is sterk. De specialistische recidive stemt tot nadenken wat de straftoemeting betreft. Dit recidivisme treedt sterker op bij handarbeiders en personen behorende tot de categorie handel en industrie, dan bij geestesarbeiders. Dit laatste sluit gedeeltelijk aan bij sommige resultaten van een onderzoek over drinkgewoonten van universiteitsstudenten waarbij ook de familiale achtergrond werd belicht. (17)

Wat de lichamelijke verwondingen betreft is de bestuurder meer kwetsbaar wanneer hij een dronken gezelschap vervoert, dan wanneer dit gezelschap niet dronken is of dan wanneer hij niet vergezeld is.

Vergeleken met de algemene statistiek van de verkeersongevallen eist één bestuurder die dronken is 1,39 anderen mee als slachtoffer op tegen slechts 0,67 anderen

indien de bestuurder niet dronken is. De kans als passagier van een dronken bestuurder gewond te worden is 75%.

De ongevallen van de niet dronken bestuurder zijn vooral op het week-end (vrijdag-zondag) te situeren, die van de dronken bestuurder op een « verlengd » week-end van vrijdag tot maandag.

Het hoogste alcoholgehalte wordt echter niet tijdens de week-end dagen vastgesteld, maar op de gewone werkdagen.

De gewone verkeersongevallen hebben in hoofdzaak plaats tijdens de dag (7 u. 's morgens tot 20 u. 's avonds): verkeersdrukke. Bij dronkenschap worden ze vooral tijdens de avond- en nachturen genoteerd (20 u. 's avonds tot 7 u. 's morgens). Het alcoholgehalte vertoont de tendens hoger te zijn tijdens deze avond- en nachturen dan tijdens de daguren. Ruimer onderzoek zou deze vaststelling kunnen verstevigen. Dit geldt ook voor het onderscheid naar beroepscategorie, waar nochtans een procentueel overwicht van een hoger alcoholgehalte bij de handarbeiders werd vastgesteld.

Duidelijk tenslotte is het overwicht van hoger alcoholgehalte bij recidivisten. Onder deze treffen we inderdaad meer individuen aan met een hoog alcoholgehalte dan bij niet-recidivisten.

Alle resultaten dienen natuurlijk gezien te worden binnen de perken van dit klein onderzoek, dat in bepaalde facetten kan overtuigen en in andere tot nadenken leidt in afwachting, dat ruimer en precieser cijfermateriaal kan worden verzameld.

*W. PROVE, (1)
Assistent aan het Seminarie
voor Statistiek van
de Rijksuniversiteit te Gent.*

(1) Ondervoorzitter van het Centrum voor Studie, Behandeling en Preventie van Alcoholisme en Toxicomanieën, C.A.T., v.z.w.d. Gent (Voorzitter Dr. G. Varenne).

(2) De gevallen waar geen lichamelijk letsel werd vast-

gesteld ressorteren immers onder de bevoegdheid van de politierechtbank.

(3) Wij danken Professor Dr. H. Casier van het J. F. en C. Heymansinstituut, de hh. J. Deweer, Substituut Procureur des Konings, R. Dierkens, werkleider aan het Laboratorium voor Criminalistiek R.U.G., R. Codde, Politiekommisaris Stad Gent en F. Milleville, advocaat bij het Hof van Beroep te Gent voor hun deskundige hulp bij het opstellen van dit werkschema.

(4) Bij de ongeschoolde arbeiders werden ook de beroepsgeschoolden of ongeoeffenden genomen.

(5) In één van onze vlaamstalige kranten verscheen niet zo lang geleden in een zgn. in strafzaken gespecialiseerde anecdotenrubriek een aanklacht tegen een « te streng vonnis » wegens dronken sturen. Dergelijke artikels, waarbij op de goedertierenheid van de lezer wordt gerekend, kunnen als een veralgemening inslaan en getuigen van een gebrek aan degelijke informatie.

(6) Sommige procenten worden enkel ter vergelijking meegedeeld.

(7) Sommige percentages worden enkel ter vergelijking meegedeeld.

(8) Er weze aan herinnerd dat we enkel de ongevallen met lichamelijk letsel konden behandelen, daar de dossiers van ongevallen met enkel materiële schade verspreid waren in de grieffies van de onderscheiden politierechtbanken van het arrondissement Gent-Eeklo.

(9) Zie W. Prove : Alcohol en Verkeer : Statistisch-vergelijkende analyse over een 19-jarige periode.

(10) Sommige percentages worden enkel ter vergelijking medegedeeld.

(11) Dit betekent niet, dat met een alcoholgehalte van minder dan 1,5 ‰ de kansen kleiner zijn een ongeval te veroorzaken.

(12) In 35 gevallen werd er een kennelijke staat van dronkenschap vastgesteld, doch om verscheidene redenen kon het alcoholgehalte niet worden bepaald.

(13) Sommige procenten worden enkel ter vergelijking meegedeeld.

(14) Sommige procenten worden enkel ter vergelijking meegedeeld.

(15) Sommige procenten worden enkel ter vergelijking meegedeeld.

(16) Sommige procenten worden enkel ter vergelijking meegedeeld.

(17) W. Prové : Student en Drank. Onderzoek naar enkele sociologische aspecten van drinkgewoonten bij de Gentse universiteitsstudent en naar enkele opinies ter zake. Nr 14 van de reeks « Werken uitgegeven door het Rectoraat van de Rijksuniversiteit te Gent », Gent, 1965, 194 blz.

Het Regime van de Alleenverkoopovereenkomsten in Euromarkt-verband.

Het is een gekend feit dat de alleenverkoopovereenkomsten met uitwerking binnen het gebied van de Europees Economische Gemeenschap zeet talrijk zijn (1).

Het grote aantal van deze contracten aangemeld in uitvoering van het reglement 17/62 van februari 1962, heeft de Commissie van de E.E.G. voor zeer zware opgaven gesteld. Het uitblijven van een beslissing over deze duizenden aangemelde contracten, heeft een klimaat van rechtsonzekerheid voor de belanghebbenden laten bestaan (2).

Zoals geweten, hadden de aanmeldingen tot doel ten voordele van de aangemelde contracten de toepassing te bekomen van de bepalingen van het artikel 85 § 3 van het verdrag, m.a.w. het bekomen van een beslissing die hen van de rechtsnietigheid uitgevaardigd door art. § 2 zou ontslaan.

Teneinde spoed te zetten in de zaken, heeft de Commissie van de E.E.G. aan de Ministerraad gevraagd en inmiddels ook bekomen (Reglement 19/65 - 2 maart 1965) (3) de toepassing van art. 85 § 3 per categorieën

van contracten te mogen regelen. De praktische uitvoering van deze generieke vrijstellingsverordening werd vastgelegd in het Reglement 67/67 van 22 maart 1967 dat wij hierna zullen samenvatten en bondig bespreken (4).

I. Welke contracten kunnen van de generieke vrijstellingsverordening genieten?

1. Het artikel 85 § 1 van het Verdrag wordt buiten toepassing verklaard voor overeenkomsten waarbij slechts twee ondernemingen partij zijn en,

a) waarbij de ene contractpartij zich tegenover de andere verplicht binnen een afgebakend gebied van de gemeenschappelijke markt bepaalde producten slechts aan haar voor wederverkoop te leveren of,

b) waarbij de ene contractpartij zich tegenover de andere verplicht bepaalde voor wederverkoop bestemde producten, slechts van haar te betrekken of,

c) waarbij tussen beide ondernemingen exclusieve leverings- en afnameverplichtingen voor wederverkoop in de zin van de twee vorige alinea's zijn overeengekomen. (art. 1 - § 1)

2. Kunnen van deze generieke vrijstellingsverordening niet genieten de overeenkomsten waarbij fabrikanten van in concurrentie staande producten elkaar wederkerig de alleenverkoop van deze producten opdragen (art. 3 a-).

3. De overeenkomsten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen waaraan slechts ondernemingen uit één lidstaat deelnemen en die de wederverkoop van producten binnen deze lidstaat betreffen, vallen niet onder de verordening, omdat zijn slechts bij uitzondering de handel tussen lidstaten ongunstig beïnvloeden (art 1 § 2) ⁽⁵⁾.

II. Toegelaten inhoud van de bedoelde overeenkomsten.

Aan de alleenverkoper mag men volgende concurrentiebeperkingen opleggen :

a) verbod om tijdens de geldigheidsduur van de overeenkomst of tot een jaar na de beëindiging van de overeenkomst producten die met de contractproducten in concurrentie staan te vervaardigen of te verhandelen.

b) verbod buiten zijn contractgebied voor de contractproducten klanten te werven ⁽⁶⁾, vestigingen op te richten of expeditiemagazijnen aan te houden.

c) verplichting een volledige warenassortiment of minimumhoeveelheden af te nemen.

d) verplichting de contractproducten te verkopen onder het merk of in de verpakking die de fabrikant voorschrijft.

e) verplichting maatregelen te nemen die de verkoop bevorderen met name :

- reclame te maken.
- een verkoopsapparaat of een opslagplaats te onderhouden.
- service en garantie te verlenen.

f) verplichting gebruik te maken van de diensten van vakkundig of technisch geschoold personeel (art 2).

Wanneer er naast de hierboven toegelaten concurrentiebeperkingen nog andere concurrentiebeperkingen zijn overeengekomen, valt de overeenkomst niet onder de generieke vrijstelling.

III. Welke zijn de verboden concurrentiebeperkingen?

1. De contractspartijen mogen geen industriële eigendomsrechten uitoefenen om handelaren of consumenten te verhinderen in andere delen van de gemeenschappelijke markt rechtmatig van een merk voorziene of in de handel gebrachte contractproducten te betrekken of in het contractgebied te verkopen.

2. Zij mogen geen andere rechten uitoefenen of andere maatregelen nemen om handelaren of consumenten te verhinderen contractproducten elders op de gemeenschappelijke markt te betrekken of in het contractgebied af te zetten.

Met deze bepaling wil men de mogelijkheid (feitelijk en rechtens) van de nevenimporten garanderen ⁽⁷⁾. Zulks ligt volledig in de lijn van de politiek die door de Commissie van de E.E.G. wordt gevolgd zoals o.m. blijkt uit de beslissing in de zaak Grundig/Consten ⁽⁸⁾.

IV. De praktische uitwerking der generieke vrijstellingsverordening.

A. Op de contracten bestaande op 1 mei 1967 ⁽⁹⁾.

1) De overeenkomsten die bestonden op 13 maart 1962 en werden aangemeld vóór 1 februari 1963, genieten van de generieke vrijstelling van art. 85 § 1 van het Verdrag met terugwerkende kracht vanaf het moment waarop aan de vereisten voor de toepassing van deze verordening was voldaan.

2 Voor de overeenkomsten aangemeld vóór 1 mei 1967 ⁽¹⁰⁾ (bedoeld worden de overeenkomsten afgesloten na 13 maart 1962) geldt de in artikel 1 § 1 bedoelde buiten-toepassingsverklaring van art. 85 § 1 met terugwerkende kracht vanaf het moment, waarop aan de vereisten voor de toepassing van deze verordening was voldaan, doch niet eerder dan vanaf de dag van aanmelding (art. 4).

3) Voor de op 13 maart 1962 bestaande en vóór 1 februari 1963 aangemelde overeenkomsten die vóór 2 augustus 1967 zo zijn gewijzigd dat zij voldoen aan de in de verordening gestelde vereisten, geldt het verbod van artikel 85 § 1 van het Verdrag niet voor de aan de wijziging voorafgaande periode, indien de Commissie vóór 3 oktober 1967 wordt meegedeeld dat de overeenkomst gewijzigd werd (art. 5)

B. De contracten afgesloten na 1 mei 1967

1) Zo zij beantwoorden aan de in de verordening 67/67 bepaalde voorwaarden, genieten zij automatisch van de generieke vrijstelling en is een aanmelding zoals voorzien door de Verordening 17/62 niet meer nodig.

Te noteren valt dat het recht van de ondernemingen, in afzonderlijke gevallen de Commissie om een ontheffing krachtens art. 85 § 3 van het Verdrag te verzoeken, gehandhaafd blijft. Een overweging die aan de tekst van de Verordening 67/67 voorafgaat herinnert hieraan nog terecht.

2) Zo bedoelde overeenkomsten niet aan de in de verordening 67/67 bepaalde voorwaarden voldoen, blijft de mogelijkheid tot aanmelding overeenkomstig verordening 17/62 bestaan.

C. De contracten aangemeld op formulieren B1

Een destijds op formulier B1 verrichte aanmelding van een alleenverkoopsovereenkomst die niet voldoet aan de in de verordening 67/67 gestelde vereisten moet, voor zover de overeenkomst niet aan deze vereisten wordt aangepast, vóór 3 oktober 1967 door indiening van formulier B met bijlagen overeenkomstig verordening n° 27 van 3 mei 1962 worden aangevuld. ⁽¹¹⁾

V. Duur van de vrijstelling — Gevallen van intrekking der vrijstelling.

a) De generieke vrijstelling geldt in principe tot 31 december 1972. (art. 1 § 1)

b) Zij kan worden ingetrokken zo de Commissie tot de constatacie komt dat de overeenkomsten die het voordeel van de verordening hebben ingeroepen toch met het Verdrag strijdige gevolgen hebben.

Zulks zal ondermeer het geval zijn :

1) indien het vermoeden bestaat dat de contractproducten in het contractgebied niet in concurrentie staan met producten die voor de consument wegens hun eigenschappen, het gebruik waarvoor ze bestemd zijn en hun prijs als gelijksoortig moeten beschouwd worden.

2) indien het vermoeden bestaat dat voor andere fabrikanten de afzet van gelijksoortige producten via de handelsfase van de alleenverkoper binnen het contractgebied niet mogelijk is.

3) indien het vermoeden bestaat dat de alleenverkoper misbruik maakt van de vrijstelling door binnen zijn contractgebied groepen van afnemers, die contractproducten niet elders tegen redelijke voorwaarden kunnen betrekken, zonder zakelijk gemotiveerde reden van levering uit te sluiten, of wanneer hij misbruik maakt van de vrijstelling door de contractproducten tegen onevenredig hoge prijzen te verkopen. (art 6)

VI. Enkele nabeschuivingen.

1. Het is nog te vroeg om een oordeel te vellen over de praktische uitwerking van deze nieuwe verordening. Toch heeft het er de schijn naar dat deze verordening de spoedige afwikkeling van de 31.400 aanmeldingen betreffende alleenverkoopovereenkomsten niet zal bewerkstelligen. De Commissie rekent inderdaad op een massale aanpassing der aangemelde contracten.

Welk voordeel kan er evenwel in bestaan een aangemeld contract te wijzigen in de zin van verordening 67/67? Als bedoelde overeenkomsten niet voldoen aan de voorwaarden gesteld voor de groepsvrijstelling door de verordening 67/67 dan zal zulks praktisch steeds zijn omdat in deze overeenkomsten de clause der absolute gebiedsbescherming voorkomt.

Door de individuele aanmelding blijft de Commissie evenwel verplicht de aldus aangemelde overeenkomsten te onderzoeken en na te gaan of zij ten individuele titel geen aanspraak kunnen maken op toepassing van artikel 85 § 3.

In geval nu de Commissie deze individuele toepassing zou weigeren en de betrokken overeenkomsten rechtsongeeldig zou verklaren, dan nog betreft deze rechtsongeeldigheid slechts de betwiste clause der absolute gebiedsbescherming. ⁽¹²⁾

Boeten mogen niet worden uitgesproken (Verordening 17/62).

De lust om spontaan de aangemelde contracten « aan te passen » zal des te geringer zijn daar de Commissie in haar beschikking inzake Transocean Marine Paint Association tot op een zekere hoogte — en dan nog wel in een horizontale overeenkomst — het principe van een vrij soliede gebiedsbescherming heeft aanvaard. ⁽¹³⁾

2. Of de verordening 67/67 de zo verlangde rechtszekerheid zal bewerkstelligen valt eveneens te betwijfelen. Bij de verboden concurrentiebeperkingen komen factoren te pas die best niet in de overeenkomst voorkomen maar er het gevolg kunnen van zijn. Er zal dus twijfel blijven bestaan en in geval van twijfel blijft de beste oplossing de individuele aanmelding. Als er evenwel te veel deze weg inslaan dan zal het door de Commissie beoogde doel, de verlichting van haar taak, niet bereikt worden. ⁽¹⁴⁾

3. De gevallen waarin de Commissie zich het recht voorbehoudt de toegestane vrijstelling in te trekken, verdienen eveneens enkele beschouwingen.

In de eerste plaats blijkt duidelijk dat de Commissie het niet voldoende acht dat nevenimporten zouden worden toegelaten. Wanneer zij vaststelt dat dergelijke nevenimporten achterwege blijven dan kan zij de vrijstelling intrekken, m.a.w. de E.E.G. commissie zal desgevallend het tot stand komen van nevenimporten bevorderen.

Nog meer verbazing wekt de tweede mogelijkheid om de vrijstelling in te trekken. De commissie schijnt hier de fabrikanten die op een bepaalde markt geen afzetgebied vinden onder de arm te willen nemen. Hoe gaat zij dat

doen? Uiteindelijk door de bestraffing van de alleenverkoper alsof die er schuld aan had dat sommige fabrikanten in zijn contractgebied niet slagen. In beide gevallen treft het dat de Commissie een sanctie in het verschiet stelt die zal gericht zijn tegen diegene die vermoedelijk geen enkele fout heeft bedreven.

Een derde eventualiteit van intrekking der vrijstelling stelt nog meer problemen. Vooreerst introduceert deze bepaling via het communautaire recht in het nationaal recht van elke lidstaat het vergrijp van de verkoopsweigerig. Alleen Frankrijk kent dit vergrijp in zijn repressief arsenaal. Voor de andere lidstaten is het een innovatie. Men kan zich evenwel de vraag stellen of de Commissie haar bevoegdheden in deze niet is te buiten gegaan. Zij gaat dus in bepaalde gevallen een verkoopsweigerig binnen het contractgebied bestraffen, m.a.w. een daad die rechtstreeks geen weerslag heeft op de handel tussen de lidstaten. Aldus komt de Commissie buiten het kader van art. 85 dat als toepassingsvoorwaarde o.m. de weerslag op de handel tussen de lidstaten poneert.

Het is te verwachten dat deze beschikking aanleiding zal geven tot een veelvuldig inroepen van artikel 173 van het Verdrag (controle op de wettelijkheid van de handelingen van de Commissie door het Hof van Justitie).

4. Op tal van punten blijft de Verordening 67/67 het antwoord schuldig:

a) zal de Commissie bij het onderzoek van een individueel geval, in de veronderstelling dat zij tot de bevestiging komt dat het voordeel van artikel 85 § 3 niet kan worden toegestaan, nog de gelegenheid geven tot aanpassing van de overeenkomst zoals zij het o.m. deed in de overeenkomst « Gleiswerk »? ⁽¹⁵⁾

b) wat ook niet duidelijk is, is de manier waarop de eventuele wijzigingen aangebracht aan een alleenverkoopovereenkomst voor 2 augustus 1967 moeten meegedeeld worden. ⁽¹⁶⁾ Zijn hier bepaalde vormen na te leven? Uit de tekst is alleen af te leiden dat de mededeling der wijziging niet per aangetekend schrijven moet gebeuren. ⁽¹⁷⁾

c) wat wordt de toestand van een niet aangemelde overeenkomst die voldoet aan de voorwaarden gesteld door de verordening 67/67 tot het bekomen van de generieke vrijstelling, maar die in toepassing van art. 6 der verordening van het voordeel der vrijstelling wordt beroofd?

Wordt zij dan getroffen door de rechtsnietigheid voorzien bij artikel 85 § 2, kan zij nog worden aangemeld?

Dr. P. DE VROEDE

(1) W. Van Gerven: *Principes du droit des ententes de la Communauté Economique Européenne* — Brussel 1966 — blz. 147 gewaagt dat 81 % der circa 37.000 aangemelde overeenkomsten exclusiviteitscontracten zijn. Volgens het Tiende Algemeen Verslag over de werkzaamheden van de Gemeenschap (April 1966 - Maart 1967) - Juni 1967 - blz. 43 ligt dit procent zelfs nog hoger (31.400 op 37.000 hetzij 85 %).

(2) Volgens het reeds geciteerde verslag, blz. 45, steeg het aantal te onderzoeken dossiers van 36.887 tot 37.014. Zulks spruit voort uit het feit dat het aantal der tijdens de referentieperiode aangemelde overeenkomsten het aantal afgehandelde dossiers overtreft.

(3) Publicatieblad der Eur. Gemeenschappen 6 maart 1965 - 533/65 en volg.

(4) Publicatieblad der Eur. Gemeenschappen 25 maart 1967 - blz. 849 en volg.

(5) Het ongunstig beïnvloeden van de handel tussen de Lidstaten is één der voorwaarden van toepasselijkheid van art. 85, par. 1. Over de betekenis van « ongunstig beïnvloeden » verwijzen wij naar W. Van Gerven, Op. cit. bl. 25-55; A. Braun, *Droit des Ententes de la Communauté Economique Européenne*, bl. 79-86 en R. Plaisant, R. Franceschelli, J. Lasserre — *Droit Européen de la Concurrence*, Parijs 1966, bl. 32-35. « Een overeenkomst kan de handel tussen de Lidstaten ongunstig beïnvloeden wanneer zij direct of indirect, feitelijk of potentieel de vrije handel tussen Lidstaten

in gevaar kan brengen op een wijze die voor de verwezenlijking van een eenheidsmarkt tussen de Lidstaten nadelig kan zijn.

(6) De Franse tekst zegt: «faire de la publicité», wat heel wat beperkter is.

(7) In de memorie van toelichting wordt deze bedoeling nog eens zeer duidelijk gepreciseerd «met name moet verzekerd zijn dat de gebruikers door de mogelijkheid van nevenimport een billijk aandeel krijgen in de uit de alleenverkoop voortvloeiende voordelen. De alleenverkoopovereenkomsten mogen voor een wezenlijk deel van de betrokken producten de mededinging niet uitschakelen, dus moet door de mogelijkheid van nevenimport de mededinging in de handelsfase gewaarborgd worden».

(8) Cf. o.m. P. De Vroede; Het Concurrentierecht in Euromarktverband. Commentaar bij de beschikking van de Commissie der E.E.G. inzake Grundig/Consten. R.W. 24 - 14-2-65 kol. 1204-1205.

(9) 1 mei 1967 is de datum van in werking treden der verordening 67/67.

(10) J. Lassier; Régime des contrats d'exclusivité; Revue Internationale de la Propriété Industrielle et Artistique - Juni 1967 bl. 146, vergist zich wanneer hij schrijft: vóór 14 april 1967.

(11) Te noteren dus dat de aanpassing van het contract niet moet meegedeeld worden aan de Commissie.

(12) Cf. Uitspraak van het Hoger Gerechtshof in de zaak Grundig/Consten - gepubliceerd in Journal der Tribunaux 1966 bl. 479.

Het probleem der rechtsnietigheid van overeenkomsten die bepalingen bevatten strijdig met art. 85, par. 1 vertoont tal van facetten die hier niet kunnen besproken worden. Wij verwijzen o.m. naar A. Braun, Op. cit. blz. 129-137.

(13) Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen, - 20 juli 1967 - bl. 163/10 tot 163/18.

(14) In die zin F. Dumon, Les contrats de concession exclusive - La jurisprudence commerciale de Bruxelles - 1967 bl. 84. Het feit dat dit artikel geschreven werd toen slechts het ontwerp van verordening gekend was, verandert niets aan de pertinentie van deze stelling.

(15) Cf. Bulletin de la C.E.E. - Mei 1964 - bl. 49 en volg.

(16) Het is vermoedelijk aan deze onduidelijkheid toe te schrijven dat A. Deringer, E.W.G. Kartellrecht: Praktische Folgerungen aus der Gruppenfreistellung für Alleinvertriebsabkommen - in Aussenwirtschaftsdienst des Betriebs-Beraters, 1967, bl. 227 de verkeerde mening vooropstelt dat de vóór 3-10-67 niet gewijzigde overeenkomsten opnieuw op formulier B moeten aangemeld worden.

(17) Art. 5 van verordening 67/67 zegt «Beslissend is het tijdstip waarop de mededeling bij de Commissie binnenkomt. Bij aangetekende brieven geldt de datum van het poststempel van de plaats van verzending als het tijdstip van binnenkomst».

RECHTSpraak

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 16 februari 1967.

Voorzitter: M. Moriamé.

Raadshoof-verslaggever: Baron Richard.

Advocaat-generaal: M. Depelchin.

Advocaten: Mrs. Van Ryn en Fally.

Vervoerovereenkomst. — Internationaal vervoer van goederen per spoorweg. — C.I.M. (1952). — Uit het contract voortvloeiende schuldvorderingen. — Inning door de spoorweg van bestemming. — Verzending franco tot aan de grens. — Vrachtbrief niet afgehaald door de geadresseerde. — Latere kosten. — Ten laste van de afzender.

Blijkens de artikelen 16, 17 en 47 van de internationale overeenkomst van 25 oktober 1952 betreffende het goederenvervoer per spoorweg, goedgekeurd bij de wet van 23 april 1955, mag de spoorweg van bestemming de uit het vervoercontract voortvloeiende schuldvorderingen innen zowel voor zichzelf als voor rekening van de voorafgaande spoorwegen.

Art. 17 van deze overeenkomst heeft, in geval van een verzending franco tot aan de grens, niet tot gevolg de afzender van de na aankomst aan de grens gemaakte kosten vrij te stellen wanneer de geadresseerde de vrachtbrief niet afhaalt.

N.M.B.S. t./ Bavastro.

Gelet op het bestreden vonnis, op 31 maart 1964 in laatste aanleg gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Brussel;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 8, 13, paragraaf 2, 16, paragraaf 1, 17, 26, 47, 53 van de internationale overeenkomst betreffende het goederenvervoer per spoorweg (C.I.M.), op 25 oktober 1952 te Bern ondertekend, van het enige artikel van de wet van 23 april 1955 houdende goedkeuring van

deze overeenkomst, 1121, 1134 van het Burgerlijk Wetboek en, voor zover als nodig, 1271, 2°, 1274, 1277, 1279 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis stelt enerzijds dat artikel 26 van de C.I.M. weliswaar «een gemeenschappelijke aansprakelijkheid van de spoorwegen ten gunste van de afzender vaststelt», maar deze omstandigheid «niet noodzakelijk insluit dat zij gerechtigd zijn gemeenschappelijk of de ene in naam van de andere, de terugbetaling van de gemaakte kosten te vorderen, en anderszijds dat verweerder als geadresseerde de vrachtbrief niet had aangenomen, zodat hij thans niet gehouden was de vervoerkosten te betalen, tevens verwijst naar het feit dat artikel 20 van de C.I.M. van 23 november 1933, dat volgens de rechter een passende wettelijke grondslag zou geweest zijn voor de door eiseres ingestelde rechtsvordering, opheffen was bij de herziening van de overeenkomst in 1952 en derhalve beslist dat, eiseres, in haar hoedanigheid van spoorweg van bestemming, op grond van geen enkele bepaling van de C.I.M. van 25 oktober 1952 gerechtigd is om voor rekening van de «Société Nationale des Chemins de Fer Français» de aan deze maatschappij door de Franse douane opgelegde geldboete in te vorderen en diensgevolge de rechtsvordering niet ontvankelijk verklaart, waarbij eiseres van verweerder de terugbetaling eiste van de tegenwaarde in Belgische frank van de geldboete van 500 nieuwe Franse frank die de «Société Nationale des Chemins de Fer Français» opgelegd was en die door deze maatschappij voor rekening van voornoemde verweerder was betaald,

terwijl de C.I.M. van 25 oktober 1952 geen afbreuk heeft gedaan aan het recht van de laatste vervoerder om ten laste van de geadresseerde of, in voorkomend geval, wanneer deze zich niet aansluit bij de vervoeroperatie, ten laste van de afzender, de uit het vervoercontract voortvloeiende schuldvorderingen te innen, of aan de hem ten opzichte van de andere spoorwegen opgelegde verplichting om deze inning te doen of aan het beginsel van de onderlinge vertegenwoordiging van de opeenvolgende vervoerders, zodat de laatste vervoerder,

niettegenstaande de opheffing van artikel 20 van de C.I.M. van 1933, in zijn betrekkingen met de geadresseerde of de afzender de hoedanigheid van lasthebber van de andere spoorwegen heeft behouden die hem vroeger, krachtens de voornoemde bepaling, was verleend en dientengevolge zoals vroeger bekwaam is om een rechtsvordering in te stellen in eigen naam en voor rekening van de andere bij het vervoer betrokken spoorwegen, (schending van de artikelen 8, 16, paragraaf 1, 17, 26 en 47 van de internationale overeenkomst van 25 oktober 1952 betreffende het goederenvervoer per spoorweg, goedgekeurd bij de wet van 23 april 1955),

terwijl, op grond van het gemeen recht inzake het vervoercontract waarnaar artikel 53 van de C.I.M. verwijst, de verzending die geheel of gedeeltelijk non franco geschiedt niet tot gevolg heeft de geadresseerde als schuldenaar van de vervoerkosten in de plaats te stellen van de afzender, die ze verschuldigd blijft wanneer de geadresseerde weigert te betalen, onvermogen is of weigert de goederen in ontvangst te nemen, zodat verweerder, althans in zijn hoedanigheid van afzender, tegenover eiseres gehouden was tot betaling van de prijs en van de kosten van bedoeld vervoer (schending van de artikelen 13, paragraaf 2, 17 en 53 van de internationale overeenkomst van 25 oktober 1952 betreffende het goederenvervoer per spoorweg, goedgekeurd bij de wet van 23 april 1955, 1121, 1134 en voor zover als nodig, 1271, 2°, 1274, 1277 en 1279 van het Burgerlijk Wetboek) en dientengevolge het vonnis, dat om de hierbovenaangehaalde redenen de rechtsvordering van eiseres niet-ontvankelijk verklaart, de gezamenlijke in het middel aangeduide wetsbepalingen heeft geschonden:

Overwegende dat uit het vonnis blijkt dat verweerder heeft bevolen naar het station van Brussel de goederen terug te zenden die hij op 21 april 1960 naar Frankrijk, franco tot aan de grens, had gezonden alwaar hun invoer verboden werd omdat de herkomst, door verweerder vermeld in zijn aangifte tot vervulling van de douaneformaliteiten, onjuist was; dat de «Société Nationale des Chemins de Fer Français» in haar hoedanigheid van commissionnaire de geldboete van 500 frank heeft betaald die daarvoor door het «Comité supérieur du tarif des douanes françaises» werd opgelegd; dat verweerder na de terugkomst van de goederen geweigerd heeft de vrachtbrief af te halen,

Overwegende dat de door eiseres ingestelde rechtsvordering tot doel heeft de inning van het bedrag dat als geldboete door de «Société Nationale des Chemins de Fer Français» werd betaald; dat het vonnis op de in het middel aangehaalde redenen steunt om deze rechtsvordering niet-ontvankelijk te verklaren;

Overwegende dat, blijkens de artikelen 16, 17 en 47 van de internationale overeenkomst van 25 oktober 1952 betreffende het goederenvervoer per spoorweg, goedgekeurd bij de wet van 23 april 1955, de spoorweg van bestemming de uit het vervoercontract voortvloeiende schuldvorderingen mag innen zowel voor zichzelf als voor rekening van de voorafgaande spoorwegen;

Overwegende dat artikel 17 van deze overeenkomst, in geval van een verzending franco tot aan de grens, niet tot gevolg heeft de afzender van de na de aankomst aan de grens gemaakte kosten vrij te stellen wanneer de geadresseerde de vrachtbrief niet afhaalt;

Waaruit volgt dat het middel gegrond is;

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden vonnis, behalve in zover het de tegeneis niet-ontvankelijk verklaart;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden ge-

maakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van Koophandel te Bergen.

HOF VAN CASSATIE

Verenigde Kamers. — 10 november 1966.

Eerste Voorzitter : M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever : M. Perrichon.

Advocaat-generaal : M. Depelchin.

Advocaten : Mrs. Philips en Bayart.

Raad van State. — Arresten van de afdeling administratie. — Cassatieberoep. — Belanghebbende partij. — Bij beschikking op declinatoire exceptie.

Cassatieberoep tegen arresten van de afdeling administratie van de Raad van State staat slechts uitzonderlijk open in de twee in paragraaf 1, lid 1 van art. 20 van de wet van 23 december 1946 omschreven gevallen, onder meer in het geval waarin de afdeling afwijzend beschikt op een declinatoire exceptie die steunt op de grond dat de eis tot de bevoegdheid van de rechterlijke overheden behoort. Naar luid van het tweede lid van voormelde paragraaf wordt het cassatieberoep bij request van de belanghebbende partij ingediend.

In de zin van art. 20, paragraaf 1, kunnen niet beschouwd worden als partijen die er belang bij hebben zich in cassatie te voorzien tegen het arrest van de afdeling administratie dat afwijzend beschikt op de declinatoire exceptie, zij die voor genoemde afdeling hebben geconcludeerd tot verwerping van die door een tegenpartij voorgebrachte declinatoire exceptie.

Wiesemans en C.V. Die Ortschaften Ober und Nieder Emmels t./ Belgische Staat en Gemeente Crombach.

Gehoord het verslag van Raadsheer Perrichon en op de conclusie van de Heer Depelchin, Advocaat-generaal; Gelet op het bestreden arrest, op 8 november 1963 gewezen door de Raad van State, afdeling administratie;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid door verweerder tegen het cassatieberoep opgeworpen en hieruit afgeleid dat de eisers geen belanghebbende partijen zijn in de zin van artikel 20, paragraaf 1, van de wet van 23 december 1946 en hun voorziening bijgevolg niet ontvankelijk is:

Overwegende dat blijkens de regelmatig aan het Hof overgelegde stukken verweerder, in antwoord op het verzoekschrift tot nietigverklaring, door de eisers ingediend tegen sommige akten van de verweerders betreffende gronden gelegen op het grondgebied van verweerder, heeft beweerd dat de Raad van State op vermeld verzoekschrift niet kon recht doen voordat een regeling was getroffen over een prejudiciële geschil omtrent de eigendomsrechten die de eisende coöperatieve vennootschap zich toekende op de goederen die zij verklaarde te beheren en dat alleen de rechtbanken bevoegd waren om «over de geldigheid van die toeëigening van rechten te beslissen»;

Dat de eisers, als wederantwoord, hebben gesteld dat er voor de Raad van State geen reden was om, in af-

wachting van een beslissing van de rechtbanken « over de zogenaamde toeigening... van eigendomsrechten », de uitspraak te schorsen, vermits de eisende coöperatieve vennootschap « nooit de bedoeling heeft gehad te beweren of te bewijzen dat zij eigenares was » ;

Overwegende dat het bestreden arrest dienaangaande beslist dat de « eis tot schorsing » niet gerechtvaardigd is ;

Overwegende dat de eisers stellen dat de afdeling administratie door deze uitspraak in werkelijkheid een declinatoire exceptie gesteund op de grond dat de eis binnen de bevoegdheid van de rechterlijke overheden viel, verworpen heeft en het bestreden arrest derhalve bij het Hof van Cassatie aanhangig kan worden gemaakt overeenkomstig artikel 20, paragraaf 1, van de wet van 23 december 1946 ;

Overwegende dat uit dit artikel blijkt dat cassatieberoep tegen arresten van de afdeling administratie slechts uitzonderlijk in de twee in paragraaf 1, lid 1, omschreven gevallen openstaat, onder meer in het geval waarin de afdeling afwijzend beschikt op een declinatoire exceptie gesteund op de grond dat de eis tot de bevoegdheid van de rechterlijke overheden behoort; dat naar luid van het tweede lid van voormelde paragraaf 1, het cassatieberoep bij request van de belanghebbende partij wordt ingediend ;

Overwegende dat, in de zin van artikel 20, paragraaf 1 van de wet van 23 december 1946, als partijen die er belang bij hebben zich in cassatie te voorzien tegen het arrest van de afdeling administratie dat afwijzend beschikt op de declinatoire exceptie niet kunnen worden beschouwd zij die, zoals de eisers, voor genoemde afdeling hebben geconcludeerd tot verwerping van die door een tegenpartij voorgebrachte declinatoire exceptie ;

Dat derhalve, zelfs in de onderstelling dat de beslissing van het arrest waarop de voorziening zich beroept, een beslissing is waarbij de bij voormeld artikel 20, paragraaf 1 bedoelde declinatoire exceptie wordt afgewezen, de grond van niet-ontvankelijkheid gegrond is ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt de eisers in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

Advocaat : Mr. Struye.

Voorzitter : M. Belpaire.

Raadsheer-verslaggever : M. Neven.

1e Advocaat-generaal : M. Ganshof van der Meersch.

Advocaat w: Mr. Struye.

Arbeidsovereenkomst (bedienden). — Proefcontract van art. 3 van de wet op het bediendencontract. — Bediende blijft in dienst na het verstrijken ervan. — Door het sluiten van een tweede proefcontract. — Definitief contract. — Einde door opzegging. — Toepassing van de artikelen 14 en 15.

Uit de gebiedende bepalingen van art. 3 van de wet op het bediendencontract blijkt, eensdeels, dat het bediendencontract dat een verbintenis op proef bevat geen einde neemt van rechtswege bij het verstrijken van de bij overeenkomst of krachtens de wet bepaalde proeftijd en dat het beding van aanwerving op proef enkel tot gevolg heeft de partijen in staat te stellen

gedurende de proeftijd aan het contract een einde te maken mits de bij art. 3 bepaalde voorwaarden in acht genomen worden, andersdeels dat een verbintenis op proef in geen geval, en welke de overeenkomsten tussen partijen ook zijn, meer dan drie maanden mag duren en dat, wanneer de partijen bij het verstrijken van de proeftijd door het bediendencontract verbonden blijven, dit contract voortaan nog slechts een definitief bediendencontract kan zijn. Aan zulk definitief contract kan slechts een einde gemaakt worden mits, wat de opzegging betreft, de artikelen 14 en 15 in acht genomen worden.

Van den Hoeven t/ N.V. Etn. Dulieu-Vansteenkiste.

Gelet op het bestreden arrest, op 31 mei 1966 door het Hof van beroep te Gent gewezen ;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 3, 4, 14 en 15 van de wetten betreffende het bediendencontract, gecoördineerd op 20 juli 1955, en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, na in feite te hebben vastgesteld : 1° dat eiser op 25 september 1961 door verweerster als bediende in dienst genomen werd op proef voor een termijn van drie maanden, aanvang nemende op 1 november 1961, 2° dat, na afloop van de termijn, eiser in dienst bleef en dat een nieuw contract op proef voor drie maanden afgesloten werd op 31 januari 1962, 3° dat eiser op 30 maart 1962 ontslagen werd met een opzegging van acht dagen, eiser van zijn vordering afwijst die ertoe strekte, bij toepassing van de wetten betreffende het bediendencontract, een opzeggingsvergoeding van drie maanden te bekomen,

terwijl uit de imperatieve bepalingen van artikel 3 van de gemelde wetten blijkt dat een contract op proef in geen geval een duur van meer dan drie maanden mag hebben,

terwijl zo partijen na afloop van de proeftijd van drie maanden, zoals ten deze, in de banden van hetzelfde bediendencontract blijven, dit contract alleen een definitief contract voor onbepaalde duur kan zijn,

terwijl volgens artikel 15 van dezelfde wetten een bediendencontract voor onbepaalde duur slechts kan verbroken worden mits een opzegging van drie maanden,

terwijl bijgevolg het arrest, door te beslissen dat eiser geen recht had op een opzeggingsvergoeding van drie maanden, gezegde artikelen geschonden heeft :

Overwegende dat het arrest constateert dat eiser bij schriftelijk contract van 25 september 1961 door verweerster in dienst genomen werd op proef voor een duur van drie maanden welke op 1 november 1961 aanving, dat bij het verstrijken ervan een nieuw contract op proef voor drie maanden werd afgesloten en dat eiser op 30 maart 1962 met een opzegging van acht dagen ontslagen werd ;

Overwegende dat volgens artikel 3 van de wetten betreffende het bediendencontract, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 20 juli 1955, in geval van verbintenis op proef, de overeengekomen proeftijd niet minder dan één maand en niet meer dan drie maanden mag duren, en binnen deze perken elke partij er te allen tijde een einde aan kan maken, mits een opzeggingstermijn van zeven dagen in acht te nemen ;

Overwegende dat uit de gebiedende bepalingen van dat artikel blijkt, eensdeels, dat het bediendencontract dat een verbintenis op proef bevat geen einde neemt van rechtswege bij het verstrijken van de bij overeenkomst of krachtens de wet bepaalde proeftijd en

dat het beding van aanwerving op proef enkel tot gevolg heeft de partijen in staat te stellen gedurende de proeftijd aan het bediendencontract een einde te maken mits inachtneming van de bij dat artikel 3 bepaalde voorwaarden, anderdeels, dat een verbintenis op proef in geen geval, en welke de overeenkomsten tussen partijen ook zijn, meer dan drie maanden mag duren en dat, wanneer de partijen bij het verstrijken van de proeftijd zoals ten deze, door het bediendencontract verbonden blijven, dit contract voortaan nog slechts een definitief bediendencontract kan zijn;

Overwegende dat aan zulk definitief contract slechts een einde kon gesteld worden mits, wat de opzegging betreft, de artikelen 14 en 15 van de gemelde gecoördineerde wetten in acht te nemen;

Overwegende, dienvolgens, dat de rechter niet zonder schending van de in het middel aangeduide wetsbepalingen heeft kunnen beslissen dat eiser, die als bediende meer dan drie maanden in dienst van verweerster geweest is, geen recht had op de door hem gevorderde opzeggingsvergoeding van drie maanden;

Dat het middel gegrond is;

Om die redenen :

Vernietigt het bestreden arrest;

Beveelt dat van dit arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerster in de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Brussel.

NOOT: Zie Cass. 3 september 1959 (2 arresten), dienden), door Jan Steyaert, nrs. 201 tot 204.

R.W. 1959-60, 1157 en 1159; Cass. 12 oktober 1961, Pas. 1962, I, 169; A.P.R. Tw. Arbeidsovereenkomst (be-

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer — 6 april 1967

Voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: M. Perrichon.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. Fally en Van Ryn.

Arbeidsovereenkomst (bedienden) Vergoeding wegens opzegging. — Verdiensten verworven krachtens de overeenkomst. — Berekening.

De vergoeding wegens opzegging behelst niet alleen de wedden maar ook de verdiensten verworven krachtens de overeenkomst (art. 20 van de wet op het bediendencontract).

Wanneer de bezoldiging van de bediende jaarlijks een aandeel in de winsten van het vorige dienstjaar behelst, verplicht geen enkele bepaling van de wet op het bediendencontract de rechter ertoe voor de berekening van de vergoeding wegens verbreking van het contract, dit veranderlijke deel van de bezoldiging te bepalen op de basissen die vermeld worden hetzij in art. 12 quater, hetzij in art. 35, lid 5.

Na te hebben vastgesteld dat de bediende jaarlijks recht had op 1,5% van de brutowinst van het vorige dienstjaar boven zijn eigenlijke wedde, het vakantiegeld en sommige gratificaties, dat de duur van de opzegging vier jaar had moeten zijn en dat de jaarlijkse brutowinst van de werkgever belangrijke schommelingen onderging, heeft het bestreden arrest wettelijk kunnen beslissen dat er grond was, in het onderhavig geval, om het deel van de bezoldiging

van de bediende dat overeenstemt met het percentage van de brutowinst ex aequo et bono te schatten op basis van het gemiddelde van de brutowinsten van de werkgever gedurende de laatste vijf dienstjaren.

N.V. Charbonnages de Tamins t/ Dupuis.

Gelet op het bestreden arrest, op 1 maart 1965 door het Hof van beroep te Luik gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 12, quater, 15, 20, 35, inzonderheid lid 3 en lid 5, van de wetten betreffende het bediendencontract, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 20 juli 1955 en gewijzigd bij de wet van 10 december 1962, hetwelk artikel 12 quater in de bedoelde gecoördineerde wetten ingevoegd is bij artikel 29 van de wet van 10 december 1962, hetwelk artikel 15 met een laatste lid aangevuld is bij artikel 32 van de wet van 10 december 1962 en hetwelk artikel 35 in zijn derde lid gewijzigd is bij artikel 35 van de bedoelde wet, doordat het bestreden arrest de vergoeding wegens opzegging vaststelt die verschuldigd is aan verweerder welke op 30 september 1963 ontslagen werd en wiens bezoldiging onder meer een aandeel van 1,5 ten honderd in de brutowinst behelst die eiseres gedurende het vorige dienstjaar gemaakt had en het deze vergoeding bepaalt op grond van het gemiddelde van de winsten van de jaren 1958 tot 1962, om de reden « dat gedaagde in hoger beroep (hier eiseres) terecht doet opmerken dat de vergoeding wegens opzegging berekend moet worden overeenkomstig het beginsel dat in artikel 20 van de gecoördineerde wetten uitgedrukt wordt, dit is op grond van de « lopende wedde »; dat deze wettelijke bewoordingen nochtans niet letterlijk moesten worden opgevat, namelijk wanneer sommige bestanddelen van de bezoldiging veranderen van het ene jaar op het andere en gevaar lopen om toevallig zeer beperkt, zelfs onbestaande te zijn, hetgeen aan de werkgever de gelegenheid zou geven het ogenblik te kiezen dat voor hem het voordeligste is om een einde te stellen aan het bediendencontract; dat eiser in hoger beroep (hier verweerder) ... recht had ... op 1,5 ten honderd van de brutowinst van het vorige dienstjaar; dat het bediendencontract in september 1963 werd verbroken en geen enkele winst in 1962 werd gemaakt (terwijl de winst in 1963 praktisch opnieuw dezelfde was als in 1961), waaruit blijkt dat natuurlijk niet het bedrag zelf van dit deel van de verdienste « voor het lopende jaar » in aanmerking moet komen, doch wel het beginsel van het recht op deze bezoldiging tenzij ze, gelet op het uitzonderlijk geval van 1962, ex aequo et bono dient te worden geschat, dat dit wel degelijk het geval is vermits partij « Charbonnages de Tamines » zelf in haar conclusie toegeeft dat een bedrag van 100.000 frank het recht voor 1963 kan en moet vertegenwoordigen (dus tegen 1,5 ten honderd op de brutowinsten, hoewel die in 1962 in feite onbestaande waren); dat zijnerzijds eiser in hoger beroep vordert dat dit recht tot uitdrukking komt op het gemiddelde van de brutowinsten van de laatste vijf jaren; dat dit een juistere wijze is om dit deel van de bezoldiging te schatten, daar gedaagde in hoger beroep zelf toegeeft dat op die wijze moet te werk gegaan worden, dan een bedrag van 100.000 frank te nemen dat op geen enkel nauwkeurig gegeven berust; dat het, volgens het systeem van eiser in hoger beroep, Dupuis, vanzelfsprekend slechts gaat om het opnemen van dat deel van de bezoldiging en daarbij zo veel mogelijk de werkelijkheid te benaderen, om het in een globale vergoeding in te sluiten, die 750.000 frank bedraagt voor 1958, 450.000 frank voor 1959, 450.000 frank voor 1960, 180.000 frank voor 1961, 0 frank

voor 1962; hetzij $1.830.000 : 5 = 366.000$ frank als jaarlijks gemiddelde),

terwijl, naar luid van artikel 20 van de gecoördineerde wetten betreffende het bediendencontract, de vergoeding wegens opzegging gelijk is aan de lopende wedde, daarin begrepen de verdiensten verworven krachtens de overeenkomst, overeenstemmende hetzij met de duur van de opzeggingstermijn, hetzij met het nog te verlopen gedeelte van die termijn; de lopende wedde, indien ze zoals in het onderhavig geval een aandeel in de winst van het vorige dienstjaar behelst, niet de gemiddelde bezoldiging van verscheidene jaren is, maar wel die welke werkelijk verschuldigd is op het ogenblik van het verbreken van het contract; waaruit volgt dat de rechter niet kon weigeren het «deel van de verdienste» van het jaar 1963 in aanmerking te nemen en dat in ieder geval de lopende wedde, wanneer ze een veranderlijke bezoldiging behelst, met betrekking tot deze laatste bepaald moet worden op grond van de bezoldiging welke de bediende gedurende het vorige jaar genoten heeft, nu dergelijke wijze van berekening is voorgeschreven bij de in onderling verband gebrachte artikelen 12 quater, 15, 20 en 35 van de bedoelde wetten, waarin het begrip bezoldiging of wedde hetzelfde is en de verdiensten van verscheidene jaren niet omvat:

Overwegende dat, naar luid van artikel 20 van de gecoördineerde wetten betreffende het bediendencontract, de vergoeding die betaald moet worden door de partij die de verbintenis verbreekt zonder gegronde reden of zonder de bepaalde termijnen in acht te nemen, gelijk is aan de lopende wedde overeenstemmende hetzij met de duur van de opzeggingstermijn, hetzij met het nog te verlopen gedeelte van die termijn, en dat deze vergoeding wegens opzegging niet alleen de wedden behelst maar ook de verdiensten verworven krachtens de overeenkomst;

Overwegende dat, wanneer de bezoldiging van de bediende, zoals in het onderhavig geval, jaarlijks een aandeel in de winsten van het vorige dienstjaar behelst, geen enkele bepaling van de gecoördineerde wetten de rechter ertoe verplicht, wanneer hij de vergoeding wegens verbreking van het contract berekent, dit veranderlijke deel van de bezoldiging op de basissen te bepalen die vermeld worden hetzij in artikel 12 quater hetzij in artikel 35, lid 5, van dezelfde gecoördineerde wetten;

Dat enerzijds artikel 12 quater slechts de wijze betreft waarop het commissieloon berekend wordt dat aan de bediende verschuldigd is, in de gevallen van arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld bij de artikelen 8 tot 10;

Dat anderzijds artikel 35, lid 5, uitsluitend «voor de toepassing van dit artikel», dit is uitsluitend om de grenzen van het toepassingsgebied van de verscheidene bepalingen van de gecoördineerde wetten vast te leggen volgens de belangrijkheid van de bezoldiging van de bediende, de wijze bepaalt waarop de commissielonen en veranderlijke verdiensten berekend worden waarmee, in deze bezoldiging, rekening moet worden gehouden;

Overwegende dat het arrest na te hebben vastgesteld dat verweerder jaarlijks recht had op 1,5 ten honderd van de brutowinst van het vorige dienstjaar, boven zijn eigenlijke wedde, het vakantiegeld en sommige gratificaties, en dat de duur van de opzegging vier jaar had moeten zijn en dat de jaarlijkse brutowinst van eiseres belangrijke schommelingen onderging, het arrest heeft kunnen beslissen, zonder de in het middel aangeduide wetsbepalingen te schenden, dat er grond was, in het onderhavig geval, om het deel van de bezol-

diging van verweerder dat overstemt met het percentage van de brutowinst ex aequo et bono te schatten op basis van het gemiddelde van de brutowinsten van eiseres gedurende de laatste vijf dienstjaren.

Dat het middel naar recht faalt;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van artikel 20 van de bij koninklijk besluit van 20 juli 1955 gecoördineerde wetten betreffende het bedieningscontract,

doordat het bestreden arrest erop wijst «dat de naamloze vennootschap «Charbonnages de Tamines» niet betwist dat ze al de belastingen op de verscheidene verdiensten, in specie of in natura, droeg die Dupuis bij haar verwierf», en eiseres ertoe veroordeelt aan verweerder de belastingen terug te betalen die hij zal moeten betalen op het bedrag dat hem als vergoeding wegens opzegging is toegekend, terwijl indien die vergoeding, naar luid van het bedoelde artikel 20, weliswaar de verdiensten behelst die krachtens de overeenkomst zijn verworven, hetgeen in het onderhavig geval mogelijk zou hebben gemaakt in de in aanmerking te nemen lopende wedde de daarop verschuldigde belastingen in te sluiten die eiseres ter ontlasting van verweerder betaald had, deze bepaling de rechter nochtans niet machtigt de werkgever te veroordelen tot de terugbetaling van de belasting die de ontslagen bediende verschuldigd is op de eigenlijke vergoeding wegens opzegging:

Overwegende dat het arrest vaststelt dat eiseres zich ertoe verbonden had «al de belastingen op de verscheidene verdiensten, in specie of in natura», van verweerder te dragen, en hieruit afleidt «dat het op haar (eiseres) rust de belastingen op de vergoeding wegens opzegging te dragen»;

Dat zelfs in de onderstelling dat deze uitlegging van de overeenkomst tussen partijen verkeerd is of dat het hof van beroep uit de overeenkomst een verbintenis heeft afgeleid die ze niet oplegde, de aldus begane onwettelijkheid geen schending zou uitmaken van artikel 20 van de op 20 juli 1955 gecoördineerde wetten, hetwelk de enige wetsbepaling is die in het middel wordt aangeduid;

Dat het middel niet ontvankelijk is;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

RAAD VAN STATE

7e Kamer — 22 februari 1967

Voorzitter: M. Declaire.

Raadsheren: de HH. Vermeulen en Baeteman.

Auditeur: M. Van Assche.

Advocaat: Mr. Houtekier.

Het hoofd van een openbare dienst kan degenen die erin opgenomen zijn maar zich niet altijd voegen naar wat de goede werking van de dienst eist, de nodige zin voor de noodzakelijke orde en tucht inscherpen door hun voor een beperkte duur en in het kader van de dienst zekere onaangenaamheden op te leggen of te doen ondergaan.

Die soort maatregelen van inwendige orde blijven evenwel zonder invloed op de rechtssituatie van de betrokken persoon, terwijl zij ook niet als een echte tuchtstraf kunnen worden beschouwd.

Geldof/Belgische Staat (Minister van Justitie)

Arrest nr. 12.238.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissing van 1 april 1965 waarbij de Minister van Justitie ten aanzien van verzoeker, die in een straf-inrichting was opgesloten, volgende maatregel nam: eensdeels verbod om gedurende een maand de bibliotheek, de cantine en de bioscoop van de gevangenis te bezoeken, en anderdeels verwijzing voor de dagelijkse wandelingen naar een afzonderlijke wandelplaats;

Overwegende dat het hoofd van een openbare dienst degenen die erin opgenomen zijn maar zich niet altijd voegen naar wat de goede werking van de dienst eist, de nodige zin voor de noodzakelijke orde en tucht kan inscherpen door hun voor een beperkte duur en in het kader van de dienst zekere onaangenaamheden op te leggen of te doen ondergaan; dat die soort maatregelen van inwendige orde evenwel zonder invloed blijven op de rechtssituatie van de betrokken persoon terwijl zij ook niet als een echte tuchtstraf kunnen worden beschouwd aangezien zij er niet in hoofdzaak toe strekken de betrokken persoon als zodanig te veroordelen, doch enkel zijn gedrag af te keuren en het opgelegd leed, dat relatief gezien vrij licht blijft, dient, niet om de betrokkene in zijn persoonlijkheid te treffen, maar om zijn gedrag te verbeteren; dat dergelijke maatregelen van inwendige orde niet het karakter hebben van echte administratieve beschikkingen zoals bedoeld zijn door artikel 9 van de wet van 23 december 1946 tot oprichting van de Raad van State zodat daartegen dan ook geen rechtsgang bij de Raad van State openstaat;

Overwegende dat de door verzoeker bestreden beslissing het karakter heeft van een maatregel van inwendige orde zoals hiervoor werd beschreven; dat zijn beroep niet ontvankelijk is.

Besluit:

Art. 1. Het beroep is verworpen.

Art. 2. De kosten ten bedrage van 750 fr. komen ten laste van verzoeker.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

9° Kamer. — 25 november 1966.

Voorzitter: M. Maréchal.

Raadsheren: MM. Liard en Grenez.

Openbaar Ministerie: M. Cercel.

Advokaten: Mrs. Bauter en Arts.

Verkoop en lening op afbetaling. — Wet van 9 juli 1957. — Orderbriefje. — Bevoegdheid ratione loci.

De wet van 7 juli 1964 gebiedt dat alle geschillen met betrekking op verkoop en lening op afbetaling aanhangig moeten worden gemaakt voor de bevoegde rechtsmacht van de koper of de ontleners, zulks klaarblijkelijk ter bescherming van de debiteur.

Wanneer een financieringsmaatschappij een orderbriefje betreffende dergelijke verkoop disconteert en alle contractuele rechten van de schuldeiser overneemt, heeft zulks niet voor gevolg dat wegens de cambiale verbintenis de rechtsmacht van de zetel der financieringsmaatschappij ratione loci bevoegd zou worden.

Enkel de rechtbank van de woonplaats van de debiteur is bevoegd om over het geschil te oordelen.

Maréchal/Financia en Demeurichy

Gezien, in een eensluidende uitgifte, het vonnis de dato 29 mei 1964 der rechtbank van koophandel te Antwerpen,

waarvan geen andere betekening wordt voorgelegd dan deze op 7 juli 1964 door eerste geïntimeerde aan appellant aangezegd, en waartegen op 25 en 30 juli 1964 een naar vorm en tijd regelmatig beroep werd aangetekend;

Gelet op de herdaging op 26 oktober 1964 aan Demeurichy betekend overeenkomstig artikel 153 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging;

Aangezien het beroep onontvankelijk is tegen Demeurichy, daar tussen haar en appellant, medeverweerders in eerste aanleg, geen geding aanhangig werd gemaakt;

Aangezien, krachtens een kontrakt de dato 13 april 1962, dat onder toepassing valt van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkopen en leningen op afbetaling en van hun financiering, tweede geïntimeerde van de N.V. Garage Maertens te Brugge een autowagen aankocht op afbetaling, en appellant zich voor haar solidair borg stelde;

Aangezien de N.V. Garage Maertens haar contractuele rechten afstond aan eerste geïntimeerde, en bij haar eveneens het orderbriefje disconteerde dat Demeurichy en Maréchal overeenkomstig het kontrakt geaccepteerd hadden;

Aangezien de N.V. Financia, bij het inleidend exploit, de solidaire veroordeling van Demeurichy en Maréchal nastreefde tot betaling, enerzijds van 51.792 frank, saldo dat, luidens de dagvaarding, verschuldigd blijft « ingevolge orderbriefje de dato 20 april 1962 door hiernagedaagden ondertekend, tot zekerheid van de goede uitvoering van de verbintenissen opgenomen in het leningskontrakt », en anderzijds van 6.071 frank verschuldigd bij toepassing van de algemene voorwaarden van het kontrakt als « intresten, schadeloostelling en kosten », wegens wanbetaling;

Aangezien de eis aldus gedeeltelijk steunt op de cambiale verbintenis spruitende uit de handelsdaad door Demeurichy en Maréchal gesteld bij het ondertekenen van het orderbriefje, hetgeen de eerste rechter ertoe gebracht heeft zich bevoegd te achten bij toepassing van artikels 3-12°, 37 bis en 37 ter der wet van 25 maart 1876;

Aangezien, waar vaststaat dat de N.V. Financia, al is zij derde-houdster van de orderbrief, tevens alle rechten en verplichtingen overgenomen heeft die voor de N.V. Garage Maertens voortvloeiden uit het kontrakt van 13 april 1962, haar deswege alle excepties mogen tegengeworpen worden welke Maréchal en Demeurichy tegen laatstgenoemde vennootschap mochten laten gelden of die van ambtswege door de rechter moesten opgeworpen worden;

Aangezien de beslissing van de eerste rechter dienvolgens niet bij te treden is, daar ze voor gevolg zou hebben de ongeoorloofde ontduiking der gebiedende bepalingen van artikel 22, par. 2 der wet van 9 juli 1957 (nieuw artikel 43 ter, der wet op de bevoegdheid), waarbij de wetgever geboden heeft dat alle geschillen met betrekking op verkoop en lening op afbetaling aanhangig moeten worden gemaakt voor de bevoegde rechtsmacht van de woonplaats van de koper of van de ontleners, zulks klaarblijkelijk met het doel laatstvermelden te beschermen tegen hun tegenstrevers waarvan, in de meeste gevallen, de kapitaalkracht en de behendigheid de hunne ver overtreft;

Aangezien daartegen niet opweegt dat de wetgever het bestaan van accepten en orderbrieven van de economie der wet van 9 juli 1957 niet heeft uitgesloten, daar zulks niet onverenigbaar is met de gebiedende toewijzing van bevoegdheid « ratione loci », welke inderdaad opgelegd wordt in dusdanige bewoordingen dat, naargelang de omstandigheden, ofwel de vrederechter ofwel de rechtbank van koophandel van de woonplaats van de koper of geldopnemer bevoegd zal zijn;

Aangezien, ten slotte, in strijd met de bewering van de N.V. Financia, de borgtocht een bijkomende overeenkomst uitmaakt, waarbij hij, die zich voor een verbintenis borg stelt, zich jegens de schuldeiser verbindt aan die verbintenis te voldoen, indien de schuldenaar het zelf niet

doet, waaruit blijkt, dat de wettelijke voorschriften betreffende de hoofdverbintenis ook aan de borg dienen toegepast te worden;

Aangezien noch Demeurichy, noch Maréchal in het arrondissement Antwerpen woonachtig zijn, en de eerste rechter derhalve onbevoegd was *ratione loci*;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935,
Gehoord in openbare zitting het advies van de heer advocaat-generaal Cerckel,

Alle andere, meer omvattende of strijdige besluiten verwerpend,

Verleent verstek, bij gebreke te verschijnen, tegen Demeurichy;

Zegt voor recht dat, overeenkomstig artikel 153 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, onderhavig arrest moet aangezien worden als op tegenspraak geveld tussen al de partijen ter zake;

Verklaart het beroep onontvankelijk tegen Demeurichy, en verwijst appellant in alle kosten door dit beroep gerezzen;

Ontvangt het beroep voor het overige, en, rechtdoende binnen deze perken, doet het aangevochten vonnis teniet; Wijzigend desbetreffend :

— Stelt vast dat de rechtbank van koophandel te Antwerpen onbevoegd was om kennis te nemen van de zaak;

— Verwijst de N.V. Financia in de kosten in eerste aanleg;

Verwijst haar insgelijks in de kosten in beroep waarover hierboven geen uitspraak werd gedaan.

HOF VAN BEROEP TE GENT.

3^e Kamer. — 22 juni 1967.

Voorzitter : M. Van Mallegheem.

Raadsheren : MM. De Preter en Moerenhout.

Openbaar Ministerie : M. Vanhoudt.

Advokaten : Mrs. Van Severen en Moors.

1. Veevoeder. — Eiwitkernen voor leghennen. — Toevoeging van coccidiostatica, producten met biologische werking zonder voorafgaande machtiging van de Minister van Landbouw. — Schadelijk karakter voor de gezondheid. — Strafbaarheid. — Geen bedrieglijk opzet vereist.
2. Inbeslagname dezer goederen ten laste van de eigenaar. — Rechtstreekse levering door Nederlandse fabrikant aan koper van beklagde. — Eigendomsrecht ontstaat op het ogenblik dat de verkoop wordt voltrokken. — Hoofdzakelijk strafrechtelijk karakter van de inbeslagname. — Mogelijkheid uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf toe te kennen.
3. Vrijwillige tussenkomst in strafzaken. — Onontvankelijk verklaard. — Geen beroep. — Beroep van het Openbaar Ministerie. — Tussenkommende partij niet meer in zake vóór het Hof.

Het K.B. van 10 juni 1959, genomen in uitvoering van het K.B. van 30 november 1939 dat verbiedt zekere coccidiostatica en andere producten met bepaalde biologische werking te mengen in voeder voor leghennen zonder voorafgaande machtiging van de Minister van Landbouw, heeft wel voor doel bedrog, vervalsing en het storen van een normale concurrentie te voorkomen. Dit misdrijf vereist geen enkel bedrieglijk opzet en

de loutere aanwezigheid van de verboden producten volstaat.

De onwetendheid of de dwaling van de verkoper betreffende de aanwezigheid van deze produkten in het pluimveevoeder, kan door de beklagde niet ingeroepen worden. Het behoorde hem de passende maatregelen te treffen om het plegen van de inbreuk te vermijden.

Wanneer de fabrikant die in Nederland gevestigd is, de goederen rechtstreeks levert aan de koper van de beklagde, belet zulks niet, dat deze laatste als verkoper eigenaar was van de goederen op het ogenblik dat de koop gesloten werd en dat dan ook de produkten kunnen in beslag genomen worden wanneer zij zich bevinden in de opslagplaatsen van de koper.

De verbeurdverklaring van de produkten is geen politiemaatregel, doch heeft essentieel een strafrechtelijk karakter, zodat uitstel voor de tenuitvoerlegging van de straf kan toegekend worden.

Wanneer een vrijwillig tussenkommende partij in haar actie onontvankelijk werd verklaard en zij tegen deze beslissing geen beroep aantekende, is zij niet meer in zake vóór het Hof. Het beroep van het Openbaar Ministerie geeft haar geen recht van tussenkomst voor de rechtsmacht van beroep. Deze partij kan evenmin voor het eerst in graad van beroep tussenkomen vermits zij partij was in eerste aanleg.

O. M. t./Landuyt.

Besluiten van het Openbaar Ministerie.

Overwegende dat het ten onrechte is, dat het vonnis a quo de verbeurdverklaring van de inbeslaggenomen goederen niet heeft uitgesproken onder voorwendsel dat het niet bewezen zou zijn dat de nochtans schuldig verklaarde verdachte wegens inbreuk op art. 5, §1 van het K.B. n° 89, dd. 30 november 1939, er eigenaar van is.

Overwegende dat het nochtans bewezen is en overigens niet betwist wordt dat verdachte door de aankoop van kwestieuze waren aan de Nederlandse firma Verenigde Mengvoederfabrieken Koudijs er eigenares was van geworden; dat zij op het ogenblik waarop onderhavig misdrijf gepleegd werd, met name het invoeren, het te koop bieden, te koop stellen, het verkopen of het leveren van kwestieuze goederen, er eigenares van was; dat speciaal beklagde de verantwoordelijke persoon was onder wiens naam de invoer werd gedaan.

Overwegende dat de hedendaagse rechtsleer en de constante rechtspraak van het hof van cassatie aannemen, dat het nodig is, doch volstaat dat de verdachte eigenaar weze van de goederen op het ogenblik waarop het misdrijf wordt gepleegd, doch dat de wettelijkheid van de verbeurdverklaring niet afhankelijk mag gesteld worden van de voorwaarde dat kwestieuze goederen nog eigendom van de verdachte zou zijn op het ogenblik van het vonnis (cf. P. E. Trousse, *Novelles, Droit pénal*, Deel I, n° 78; J. Constant, *Traité élém. droit pénal*, deel II, n° 722, blz. 775, uitg. 1966; Cass. 13 juni 1955, Pas. 1955, I, 1.114 en noot 2; Cass. 29 jan. 1951, Pas. 1951, I, 353, Aarlen, 10 febr. 1954, Pas. 1954, III, 64).

Overwegende moest het tegenovergestelde aangenomen worden zulks in de meeste gevallen tot gevolg zou hebben de verbeurdverklaring van goederen met voor de openbare gezondheid schadelijke bestanddelen onmogelijk te maken, en, deze na een inbeslagneming, opnieuw, zouden moeten prijsgegeven worden, waardoor ze meestal terug in de handel zouden komen en het plegen van dezelfde misdrijven automatisch zouden verwekken.

Overwegende, dat ten overvloede kan aangestipt worden dat, indien zoals in casu, deze koopwaar met verboden samenstelling, inbeslaggenomen werd, de daarna gedane

vervreemding door het terug overdragen van de eigendom bij middel van een nadien afgesloten overeenkomst van ontbinding van verkoop, wat ook de bedoeling van partij- en is geweest, vernietigbaar is, aangetast door fraude, wegens de bedrieglijke aantasting van de rechtmatige rechten van de Staat, die door de verbeurdverklaring eigenaar wordt van bedoelde goederen.

Overwegende dat, moesten dergelijke praktijken geduld worden, het zou volstaan elk inbeslaggenomen roerend goed, echt of fiktief, aan een derde te verkopen, om — in vele gevallen — aan de bijkomende en doorgaans verplichte verbeurdverklaring te ontsnappen.

Om deze redenen, behage het aan het hof van beroep, het aangevochten vonnis te bevestigen wat de schuldverklaring betreft van beklaagde, en, statuerend met eenparigheid van stemmen, het vonnis te hervormen door de verplichte toepassing van de verbeurdverklaring van de inbeslaggenomen goederen.

Gent, 27 april 1967.

*Voor de procureur-generaal :
De eerste advocaat-generaal,
C. J. Vanhoudt.*

Arrest

Verdacht van :

Bij inbreuk op art. 5, § 1 a van het K. B. van 30 november 1939 (B. S. 10 december 1939) houdende aanvulling en samenstelling van de reglementering van de handel in zaaizaden, allerhande pootgoed, meststoffen en veevoerders, bekrachtigd door de wet van 16 juni 1947, (B. S. 14-8-1947) zonder machtiging, bij dit besluit bedoelde produkten of waren te hebben ingevoerd, vervoerd, gefabriceerd, toebeleid, te koop geboden of voor de verkoop in voorraad te hebben gehouden, te koop gesteld, verkocht of geleverd wanneer een machtiging vereist is krachtens een bij toepassing van art. 1 van het K. B. van 30 november 1939 genomen reglement, in casu : eiwitkernen voor leghennen BK 5 en minerale eiwitkernen voor leghennen KBZ 5 en voor slachtrassen SLR 2, opgenomen in de Codex gevoegd in bijlage van het K. B. van 10 juni 1959, (B. S. 30-10-1959) onder hoofdstuk II (Minerale mengselen en voeder hennen) die Zoaleem en Amprolium (coccidiostatica) bevatten, zoals blijkt uit de ontleding van de stalen nummers 123/66, 124/66, 144/66, 145/66, 146/66, 147/66, 148/66, 155/66, en 161/66 en 26/66, dan wanneer ingevolge art. 11 b en 12 van het K. B. van 10 juni 1939 (B. S. 30-10-1959) houdende reglementering van de handel in stoffen bestemd voor dierenvoeding zoals gewijzigd bij K. B. van 30-8-1960 (B. S. 1-10-1960) zekere coccidiostatica (Zoaleem en Amprolium) die geen sulfaminen houden en alle andere produkten met bepaalde biologische werking slechts mogen toegevoegd worden aan de voor dierenvoeding bestemde stoffen mits voorafgaande machtiging van de Minister van Landbouw.

Daaraan schuldig verklaard, de feiten voortspruitende uit één en zelfde misdadig inzicht, zodat slechts een straf dient uitgesproken, werd, op tegenspraak, de beklaagde veroordeeld voor alle feiten samen tot een geldboete van *tweehonderd frank*, vermeerderd met 190 deciem en aldus gebracht op vierduizend frank of een vervangende gevangenisstraf van twee maanden, en in de gerechtskosten begroot op 9.471 frank.

De teruggave werd bevolen van de inbeslaggenomen goederen aan de rechtmatige eigenaar.

en inzake :

De vrijwillig tussenkomende partij N.V. Verenigde Mengvoederfabrieken « Koudys » N.V., met maatschappe-

lijke zetel te 's-Hertogenbosch, Nederland, ter terechtzitting vertegenwoordigd door Meester Moors, advocaat te Gent, drager der stukken ;

.....

Overwegende dat het Openbaar Ministerie tijdig en regelmatig beroep ingesteld heeft ;

Overwegende dat bij vonnis dd. 9-3-1967 de vrijwillig tussenkomende partij Verenigde Mengvoederfabrieken « Koudijs » niet ontvankelijk werd verklaard in haar tussenkomst en geen beroep instelde zodat dienaangaande het vonnis kracht van gewijsde heeft ;

Overwegende dat deze partij vruchteloos voorhoudt, dat de N.V. Koudijs in eerste aanleg tussengekomen is in de publieke vordering en namelijk betreffende de inbeslaggenomen koopwaar en dat het beroep van het Openbaar Ministerie, dat hier ook op slaat en de publieke vordering in haar geheel voor het hof brengt, voor gevolg zou hebben dat de N.V. Koudijs thans in graad van beroep nog in zake zou zijn ;

Overwegende inderdaad dat de tussenkomst zelf en namelijk hare ontvankelijkheid volkomen vreemd is aan de publieke vordering zodat, bij ontstentenis van beroep vanwege deze partij zij in het geding voor het hof niet meer in zake is ;

Overwegende voorts, dat de N.V. Koudijs evenmin voor het eerst in graad van beroep kan tussenkomen vermits zij partij was in eerste aanleg ;

Overwegende dat het K. B. van 10-6-1959, genomen in uitvoering van het K. B. van 30-11-1939, in strijd met de bewering van de beklaagde Landuyt, naar de beschikkingen van het besproken besluit, wel voor doel heeft bedrog, vervalsing en het storen van een normale concurrentie te voorkomen vermits de aanwezigheid van coccidiostatica in voeder voor gewone leghennen, waarvan resten in consumptie-eieren kunnen terecht komen, schadelijk is voor de gezondheid met het gevolg dat het gebruik van dergelijke additieven een bedrog uitmaakt tegenover de verbruikers van de eieren en tevens de gebruikers van dergelijke additieven ten opzichte van anderen bevoordeelt ;

Overwegende trouwens dat het strafbaar karakter van het ten laste gelegde misdrijf geen enkel bedrieglijk opzet vereist en de loutere aanwezigheid van de verboden produkten volstaat ;

Overwegende dat de omstandigheid dat de beklaagde niet op de hoogte was van de aanwezigheid van de coccidiostatica in de door haar ingevoerde en verkochte voor dierenvoeding bestemde stoffen, die rechtstreeks aan de klanten geleverd werden, door haar niet kan ingeroepen worden ; dat het hof dienaangaande zich bij de beweegredenen van de eerste rechter aansluit aangaande de ingeroepen onwetendheid of dwaling waar o.m. vastgesteld werd dat het aan de beklaagde behoorde passende maatregelen te treffen om het plegen van de haar verweten inbreuk te vermijden ;

Overwegende dat de beklaagde zich op geen onoverkomelijke dwaling kan beroepen ;

Overwegende dat de beklaagde derhalve schuldig is aan de telastlegging die één enkel feit uitmaakt en door één straf dient te worden beteugeld ; dat de ter zake toegepaste geldboete gepast voorkomt ;

Overwegende dat het art. 6, K. B. 30-11-1939, bij inbreuk op het art. 5, hetgeen het geval is, de verbeurdverklaring voorziet indien de inbeslaggenomen goederen eigendom zijn van de veroordeelde ;

Overwegende dat voor het toepassen van deze strafmaatregel vereist is en ook volstaat, dat de veroordeelde eigenaar was van de goederen op het ogenblik waarop het misdrijf gepleegd werd ;

Overwegende dat naar de verklaring van de beklaagde (st. 49) de cliënten met eigen vervoermiddelen de waren afhaalden te 's-Hertogenbosch op een datum die tevens

de datum van invoer is; dat beklaagde eraan toevoegt: «de cliënten verwittigen mij vooraf van de datum van afhaling, het is dan ook op die datum dat ik factureer»; dat uit niets blijkt, dat deze verklaring met de werkelijkheid niet zou overeenstemmen; dat de waren trouwens in het magazijn van de kopers in beslag genomen werden;

Overwegende dat de beklaagde eigenares was van de waren op het ogenblik waarop de verkoop voltrokken was tussen partijen en derhalve op het ogenblik waarop het misdrijf werd gepleegd; dat de rechtstreekse levering door de Nederlandse firma aan de cliënten van de beklaagde hieraan niets afdoet;

Overwegende dat uit het verslag van het bestuur der economische diensten (stuk 2) blijkt dat het verbod betreffende het toevoegen van coccidiostatica slechts betrekking heeft op het op de markt brengen van samengesteld voeder voor gewone leghennen en niet voor moederdieren voor broedeieren zodat ter zake de verbeurdverklaring geen politimaatregel is met het doel produkten uit de omloop te verwijderen die in ieder geval schadelijk of gevaarlijk zijn, maar wel een maatregel waarvan het strafrechtelijk karakter determinerend is in verband met de doeleinden van de verkoop; dat derhalve uitstel van de tenuitvoerlegging van deze straf kan toegekend worden;

Overwegende dat er termen zijn om aan de beklaagde deze gunst toe te staan vermits de gevangenisstraf te ondergaan als hoofdgevangenisstraf drie jaar niet te boven gaat en de veroordeelde nog geen veroordeling tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan zes maanden heeft ondergaan; dat verhoopt mag worden dat zij zich in de toekomst aan geen misdrijven meer zal schuldig maken;

Om deze redenen:

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak;

Gelet op de door de eerste rechter ingeroepen wetsbepalingen en ter uitzondering van art. 44 van het Strafwetboek, en gelet daarenboven op art. 24 der Wet van 15 juni 1935; art. 211 van het Wetboek van Strafvordering; art. 1, 8 en 14 der Wet van 29 juni 1964; art. 140 der Wet van 18 juni 1869 gew. door art. 2 der Wet van 4 september 1891; art. 6, K.B. van 30-11-1939, alle wetsbepalingen door de heer voorzitter ter terechtzitting van heden aangeduid, en artt. 42 en 43 Strafwetboek;

Ontvangt het beroep en erover beslissende:

Zegt voor recht dat de vordering van de N.V. Koudijs er toe strekkende voor het hof vrijwillig in zake tussen te komen, niet ontvankelijk is;

Doet het bestreden vonnis *teniet* waar de verbeurdverklaring van de in beslag genomen goederen niet uitgesproken werd, en opnieuw wijzende met eenparigheid van stemmen:

Verklaart deze goederen verbeurd;

Verstaat nochtans dat de tenuitvoerlegging van deze straf zal uitgesteld worden gedurende één jaar met ingang op de datum van het onderhavig arrest en dat de beklaagde derhalve de verantwoordelijkheid dient te dragen van de aan de waren gegeven bestemming;

Bevestigt het aangevochten vonnis wat het overige betreft;

Verwijst de beklaagde in de kosten van de aanleg, gevallen aan de zijde van het Openbaar Ministerie en begroot op 332 frank.

MILITAIR GERECHTSHOF

18 januari 1967.

Eerste voorzitter: M. Moeneclaeys.

Substituut-Auditeur-Generaal: M. R. Ducamp.

Advokaten: Mrs. Ir. De Greef en G. Hoegars.

Militair gerecht. — Toepasselijkheid van de bepalingen van het wetboek van strafvordering. — Rechtstreekse dagvaarding. — Niet ontvankelijk.

Niettegenstaande de bepalingen van het wetboek van strafvordering de wet van 15 juni 1899 aanvullen wanneer deze laatste wet het proceduremiddel niet impliceert of expliciet voorziet, kan voor de militaire rechtbanken geen gebruik gemaakt worden van art. 182 Sv. De ratio legis van deze niet ontvankelijkheid is vooral van krijgstuuchtelijke aard.

Wuestenberg t./ Crols.

Overwegende dat de burgerlijke partij tijdig en op gelidige wijze beroep aangetekend heeft;

Overwegende dat er dient aan herinnerd dat W. slechts vervolgd werd wegens overtreding van art. 16,1 van de wegcode (K.B. 8-4-1954);

dat de burgerlijke partij voorhoudt dat ze, tengevolge der aanrijding die aanleiding gaf tot de vervolging uit hoofde der overtreding, waarvan spraak, verwondingen opliep;

dat ze ten titel van herstel van de door haar beweerde lichamelijke schade boven de vergoedingen haar door de eerste rechter toegewezen wegens schade aan haar wagen en de daaruit volgende chomage, vraagt dat geïntimeerde zou veroordeeld worden haar de som van 16.850 fr. te betalen;

dat de burgerlijke partij, toen de zaak voor de eerste rechter opgeroepen werd, er het uitstel van vroeg ten einde geïntimeerde op voet van art. 418-420 van het Strafwetboek, rechtstreeks voor de krijgsraad te dagvaarden;

dat dienaangaande dient opgemerkt dat de burgerlijke partij die zich benadeeld voelt door een daad die ze meent een misdrijf te zijn, de publieke vordering voor de militaire rechtsmachten niet kan instellen en dus geïntimeerde, die ze als dader van het misdrijf beschouwt, voor gezegde rechtsmachten niet rechtstreeks kan dagen; (Cass. 1-6-1966 - Mil. ber. 20-12-1965);

dat de eerste rechter zich dus terecht onbevoegd heeft verklaard om te kennen van dit gedeelte van de eis van de burgerlijke partij dat slaat op de schade opgelopen wegens de beweerde verwondingen en welke het gevolg zouden zijn van het ongeval waarvan spraak;

Om die redenen,

NOOT: De rechtspraak, waarvan sprake in hogergevoemd arrest, verscheen reeds in het Rechtskundig Weekblad, 66-67, 939, en vat gans de problematiek op een degelijke wijze samen.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE HASSELT

4e Kamer. — 13 januari 1967.

Voorzitter: M. Van Coppenolle.

Openbaar Ministerie: M. Kindermans.

Advocaat: Mr. Schollaert.

Leurhandel. — Handelaar die een vaste cliënteel bezoekt en zijn komst aankondigt met een signaal.

De reglementering op de leurhandel is niet toepasselijk op de bakkers, melkverkopers, soephandelaars e.d.m. die zich dagelijks aanmelden bij hun vast cliënteel. Het feit dat zij hun aanwezigheid bekend maken door een of ander signaal verandert de aard van hun activiteit niet.

O.M. t./ Renard en Raymaekers.

Overwegende dat eerste betichte voor rekening van tweede betichte op de openbare weg soep verkocht en werd geverbaliseerd op grond van het K.B. van 28-11-1939 op de leurhandel, omdat hij geen voorafgaandelijke toelating bezat;

Overwegende dat betichten zich beroepen op art. 8, 4e lid van het K.B. waarbij buiten de toepassing van de reglementering valt: «Het afleveren ten huize door gevestigde handelaars of door hun werkelijke lasthebbers aan een vaste cliënteel waarvan de behoeften juist of bij benadering op voorhand gekend zijn»;

Overwegende dat het niet vereist is dat de koper zich telkens tot de handelaar zou wenden om een bestelling te doen;

Zo is het voldoende dat hij deze eenmaal ertoe verzoekt zich regelmatig met zijn koopwaar aan te bieden al bepaalt hij niet nauwkeurig welke aankoop hij iedere maal zal doen; (R.P.D.B. T.w. Professions ambulantes nr. 14) (Corr. Tongeren 20-3-1962 R.W. 1961-62, kol. 2.559);

Zo is het courant dat bakkers, melkventers, soephandelaars e.d.m. zich dagelijks aanmelden bij hun vast cliënteel; dat het ter dezer gelegenheid wel eens zal gebeuren dat een persoon die niet tot het cliënteel behoort een bestelling zal doen, doch het initiatief gaat dan toch uit van de koper, zonder dat de verkoper er hem op enigerlei wijze toe aanzet; (A.P.R. Leurhandel nr. 57) (Cass. 10-2-1960 Pas. 1960 I 675);

Overwegende dat het feit dat de handelaar zijn aanwezigheid in de buurt bekend maakt door een of ander signaal, de aard van zijn activiteit niet verandert; (Ibid. nr. 15 en 18) (Corr. Antwerpen 9-2-1952 R.W. 1951-1952 Kol. 1657);

Overwegende dat derhalve betichten zich niet schuldig maakten aan de betichting hen ten laste gelegd;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

3e Kamer — 27 april 1965

Voorzitter: M. Soetaert.

Openbaar Ministerie: M. Fiers.

Advocaten: Mrs. Van den Abeele en Van Bruaene.

Huwelijksvermogensstelsels. — Contract van gemeenschap. — Beding van ongelijke verdeling en schenking. — In één zin. — Interpretatie.

De omstandigheid dat in een huwelijkscontract een beding van ongelijke verdeling van de huwelijks-gemeenschap en een schenking van goederen van de nalatenschap van de eerststervende in één zin worden samengevat, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het geheel van beide beschikkingen moet geacht worden een schenking te zijn. In onderhavig geval zijn er geen redenen om het beding van ongelijke verdeling van de gemeenschap niet als een «huwe-

lijksvereenkomst» in de zin van art. 1525 B.W. te beschouwen.

Zaman e.a. t./Meese.

Overwegende dat de eis de scheiding en deling beoogt van de huwelijksgemeenschap van aanwinsten die bestaan heeft tussen eerste eiser en zijn echtgenote Meese Simonne, laatst wonende te Gent en aldaar overleden op 28 april 1964, alsmede van de nalatenschap van laatstgenoemde, na veiling van het tot de boedel behorend onroerend goed;

Overwegende dat, nu toch niemand is gehouden in onverdeeltheid te blijven en het onroerend goed niet behoorlijk verdeeld kan worden, de eis, waartegen verweerder geen principiële bezwaren heeft, rechtmatig en gegronsd voorkomt;

Overwegende dat partijen het evenwel oneens zijn over de vraag of een schip «Meza» tot de te verdelen boedel behoort, dan wel — eigendom is van de eerste eiser;

Overwegende dat eerste eiser als langstlevende echtgenoot stelt dat hij dit schip bij uitsluiting van alle erfgenamen van de overledene heeft verkregen ingevolge artikel 6 van zijn huwelijkscontract, verleden voor notaris Leonce Van de Velde, destijds te Gent, op 16 augustus 1934, dat als volgt luidt: «Ten titel van huwelijksvereenkomst is er uitdrukkelijk tussen partijen bedongen, dat de overlevende der echtgenoten, bij ontbinding van huwelijk door overlijden, bij precipuut en buiten paart zal behouden den vollen eigendom van alle meubelen, bij tegenstelling aan onroerend goed, afhangende zoo der gemeenschap dan der nalatenschap van den eerststervenden, ter uitzondering der komptante gelden, beurswaarden en schuldvorderingen».

Overwegende dat in dit beding onder «alle meubelen» de roerende goederen worden verstaan, vermits de onroerende goederen als het tegengestelde van de meubelen worden vermeld; dat het schip «Meza», dat niet uitdrukkelijk uitgesloten is, derhalve tot de «meubelen» in de zin van de ingeroepen overeenkomst dient te worden gerekend;

Overwegende dat het aangehaalde beding duidelijk zinspeelt op artikel 1525 B.W.; dat het zich evenwel niet beperkt tot een ongelijke verdeling van de roerende goederen van de huwelijksgemeenschap, maar bovendien de roerende goederen van de nalatenschap, behoudens de opgegeven uitzonderingen, aan de langstlevende der echtgenoten toekent;

Overwegende dat verweerder in deze beschikking over eigen goederen van de eerststervende een schenking ziet en daaruit zonder opgave van andere omstandigheden afleidt dat het gehele beding, daar het geen duidelijk onderscheid maakt tussen een mogelijke huwelijksvereenkomst omtrent gemeenschappelijke goederen en een schenking van eigen goederen, als een gift is te beschouwen en derhalve voor het geheel vatbaar is voor inkorting op verzoek van een legitimaris zoals hij zelf, vader van de overledene;

Overwegende dat het kosteloos beschikken over eigen goederen ten voordele van de langstlevende echtgenoot ongetwijfeld een schenking uitmaakt;

Overwegende dat een toekenning van geheel de huwelijksgemeenschap en van eigen goederen, behoudens duidelijke onderscheiding van beide bedingen, door de rechtsleer meestal voor het geheel als een schenking wordt aangezien, omdat zulke gezamenlijke toekenning de wil van partijen zou verraden de eventuele verkrijger te bevoordelen (zie o.m. De Page VIII, nr 434, B 1° en 2°, d; ib. nr 745 bis B en D; ib. nr 1576; minder zeker in X, nr. 1285; Laurent, XXIII, nr

383, blz. 382; Guillouard, Contrat de mariage, III, nr 1626);

Overwegende echter dat de wil een schenking te doen ter zake vooreerst niet blijkt uit de bewoordingen van de akte, die alleen van een huwelijksovereenkomst spreekt en de ongelijke verdeling van de goederen der huwelijksgemeenschap tot de roerende — en dan nog niet zonder uitzonderingen — beperkt;

Overwegende voorts dat het in één zin uitdrukken van een schenking en een huwelijksovereenkomst niet noodzakelijk van deze laatste een schenking maakt; dat door de Belgische rechtspraak thans trouwens meestal wordt aangenomen dat het uitsluiten van de terugneming van inbrengsten en kapitalen bij de toekenning van de gehele gemeenschap een schenking uitmaakt, terwijl de toekenning van de gemeenschap een huwelijksovereenkomst blijft (zie de referenties bij Kluyskens, Huwelijkscontract, nr 336, De Page, X, nr 1286, 3°, voetnoot 3), wat insluit dat het duidelijk oogmerk iemand met bepaalde goederen te begiftigen en de bedoeling met hem een huwelijksovereenkomst te sluiten in één beding kunnen samengaan en worden uitgedrukt, zonder dat het geheel een schenking wordt;

Overwegende dat het bewijs, dat geheel het betwiste beding een schenking is, derhalve niet is geleverd, waaruit volgt, dat het alleen wat de goederen van de nalatenschap betreft voor inkorting in aanmerking kan komen;

Overwegende dat het schip «Meza» volgens verweerder tot de nalatenschap en volgens eisers tot de gemeenschap van aanwinsten behoort; dat de rechtbank zich aangaande dit punt bij gebrek aan bewijzen niet kan uitspreken;

Overwegende dat het geschil betreffende de vergoeding van 35.000 fr. of 30.000 fr. aan de nalatenschap van de erflaterster voor beslissing niet rijp is en vooraf aan de boedelnotaris dient te worden voorgelegd;

Op deze gronden :

De Rechtbank,

Gelet op de artikelen 2, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken;

Alle andere conclusies van de hand wijzende,

Beveelt dat...

Zegt voor recht dat artikel zes van het huwelijkscontract van de overledene een huwelijksovereenkomst bevat ten aanzien van de betrokken goederen van de huwelijksgemeenschap en een schenking ten aanzien van die van de nalatenschap; dat derhalve alleen de laatstgenoemde schenking voor inkorting vatbaar is;

NOOT: Tegen dit vonnis is geen hoger beroep ingesteld.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

3e Kamer. — 29 april 1966.

Voorzitter: M. Van Reeth.

Referendaris: M. Hansen.

Advocaten: Mrs. Van Baarle en Dinot.

Vennootschappen. — Personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid. — Met slechts twee vennoten. — Overlijden van een vennoot zonder erfgenamen na te laten die van rechtswege vennoot worden. — Ontbinding der vennootschap?

De P.V.B.A. waarvan een der twee vennoten overleden is zonder erfgenamen na te laten die van rechtswege ven-

noot worden, is niet van rechtswege ontbonden. De ontbinding heeft maar plaats op het ogenblik dat de overblijvende vennoot zijn bedoeling kenbaar maakt al de deelbewijzen in zijn bezit te nemen.

Ten aanzien van de erfgenaam of legataris die de andere deelbewijzen bezit moet de uitoefening van zijn maatschappelijke rechten als geschorst beschouwd worden. Hij kan volgens art. 126 vennootschapswet en met naleving van de statuten als vennoot gedagvaard worden. Slechts nadat hij niet als vennoot werd toegelaten, heeft hij krachtens art. 128 recht op de waarde der overgelaten deelbewijzen. Hij moet de afkoop ervan vragen bij ter post aangetekende brief tot de zaakvoerder gericht en zo de aankoop niet binnen drie maanden is geschied, heeft hij het recht de vervroegde ontbinding der vennootschap te eisen.

Stappers t./P.V.B.A. Cellulosa en Bouchery.

Gezien de eis er toe strekt te zeggen voor recht dat de PVBA Cellulosa, 1e verweerster ontbonden is van rechtswege sinds 22 december 1964, vervolgens een vereffenaar aan te stellen ten einde tot likwidatie van de vennootschap over te gaan en alle maatregelen te nemen die zich opdringen, verder verweerders te veroordelen tot de kosten;

Overwegende dat aanlegger niet bewijst, noch aanbiedt te bewijzen op welke grond 2e verweerder, die geneesheer is van beroep, als handelaar zou dienen beschouwd te worden.

Overwegende weliswaar dat niet betwist wordt dat 2e verweerder vennoot is van de PVBA Cellulosa, 1e verweerster, doch deze omstandigheid niet met zich brengt dat 1e verweerster als handelaar zou kunnen beschouwd worden.

Overwegende inderdaad, dat de vennoten van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid niet de hoedanigheid hebben van handelaar (cfr. Van Rijn, Deel II, blz. 3, nr. 875).

Overwegende dat derhalve de rechtbank onbevoegd is om van de eis kennis te nemen tegenover 2e verweerder.

Overwegende dat er derhalve redenen voorhanden zijn tot de splitsing van de eis over te gaan en de rechtbank van koophandel uitsluitend dient kennis te nemen van de vordering tegenover de verweerster.

Overwegende dat de PVBA Cellulosa opgericht werd in het jaar 1944 op grond van een overeenkomst tussen 4 vennoten.

Overwegende dat de verschillende deelbewijzen van deze vennootschap in het jaar 1961 berustten enerzijds in handen van de heer Werner Bouchery en anderzijds in deze van de heer Herman Bouchery.

Overwegende dat eerstvernoemde over 528 deelbewijzen beschikte en de tweede over 96.

Overwegende dat de heer Werner Bouchery op 22 december overleed, zonder resservataire erfgenamen achter te laten en de erfenis ingevolge zijn laatste wilsbeschikking, toekwam aan een algemeen legataris, huidige aanlegger.

Overwegende dat bij toepassing van art. 126 van de wet op de handelsvennootschappen en bij toepassing van art. 10 van de statuten, aanlegger slechts als vennoot in de onderneming kan opgenomen worden na goedkeuring door de algemene vergadering.

Overwegende inderdaad, dat aanlegger geen kind of kleinkind is van wijlen Werner Bouchery en uitsluitend op grond van een testamentaire beschikking in het bezit van de deelbewijzen van de PVBA Cellulosa gekomen is.

Overwegende dat verweerster opgeworpen had dat

aanlegger het bewijs niet leverde van zijn rechten, dat nochtans blijkt dat aanlegger als algemeen legataris aangesteld werd bij akte verleden op 12 november 1961 voor notaris Verbist en op het middel niet langer aangedrongen wordt, zodat zich geen verder onderzoek van deze aanleggenheid opdringt.

Overwegende dat tot op heden de vennootschap PVBA Cellulosa geen enkele beslissing genomen heeft of aanlegger al dan niet als vennoot in de onderneming zal worden opgenomen.

Overwegende dat aanlegger desaanvaande zijn bedoelingen niet heeft kenbaar gemaakt en dus evenmin geweten is of hij enig recht op afkoop van zijn deelbewijzen kan doen gelden.

Overwegende dat aanlegger nochtans aanvoert dat overeenkomstig de statuten van de vennootschap (art. 10) over zijn aanvaarding uitsluitend kan beslist worden in algemene vergadering en dat niet van een algemene vergadering kan gewaagd worden waarop slechts één vennoot kan aanwezig zijn, vermits sinds 22 december 1964, de vennootschap slechts één vennoot telt, namelijk de heer Herman Bouchery, als 2e verweerder gedagvaard.

Overwegende dat aanlegger in deze omstandigheid de grond van de ontbinding van de vennootschap vindt, terwijl hij erop wijst dat de rechtbank onmogelijk een andere beslissing zou kunnen nemen, vermits, steeds overeenkomstig de statuten van de vennootschap, de deelbewijzen enkel kunnen afgekocht, worden door de vennoten zelf en door de gebeurlijke afkoop van deze deelbewijzen de enige overblijvende vennoot al de deelbewijzen in zijn hand zou verenigen, waardoor de vennootschap onmiddellijk en van rechtswege als ontbonden zou dienen aangezien te worden.

Overwegende dat aanlegger in gezegde omstandigheden en vermits hij toch geen medezeggenschap in de vennootschap kan bekomen oordeelt dat de ontbinding van de PVBA Cellulosa de enige maatregel is die kan overwogen worden, waardoor hij zijn aandelen zal vermogen te verwezenlijken niet, aan de prijs van de laatste bilan, zoals de statuten voorzien, maar aan hun werkelijke waarde.

Overwegende dat verweerders de eis betwisten en voorhouden dat een algemene vergadering waarop enkel de enige overlevende vennoot aanwezig is geldige beslissingen kan nemen, dat aanlegger naliet zich tot de vennootschap te wenden om zijn deelbewijzen te zien afkopen, dat de vennootschap geen enkele onwettige daad gesteld heeft, dat de gronden waarop aanlegger zich steunt, geen gronden zijn die de ontbinding van de vennootschap met zich kunnen brengen, dat aanlegger zich benadeeld acht indien zijn deelbewijzen overgenomen aan de waarde van de laatste bilan, dat echter deze beweerde benadeling spruit uit de wetten en uit de statuten, die ten andere door wijlen Werner Bouchery zelf, als stichter van de vennootschap opgesteld werden alleszins aanvaard werden en de eis dan ook als ongegrond dient afgewezen te worden.

Overwegende dat wat er ook van zij, sinds het overlijden van wijlen Werner Bouchery op 22 december 1964, de heer Herman Bouchery 2e verweerder als enige volwaardige vennoot overgebleven is.

Overwegende dat de vraag te weten of een vennootschap, zoals de P.V.B.A. Cellulosa, van rechtswege ontbonden dient aangezien, omdat zij slechts één vennoot telt, ontkennd dient beantwoord te worden.

Overwegende dat een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid slechts van rechtswege ontbonden is, van het ogenblik af dat de enige overblijvende vennoot al de deelbewijzen in zijn hand verenigt.

Overwegende dat de rechtsleer preciseert dat deze

ontbinding plaats vindt op het ogenblik zelf dat de overblijvende vennoot zijn bedoeling kenbaar maakt al de deelbewijzen in zijn bezit te nemen (cfr. De Page, Deel VII, nr. 1136 — ook van Houtte, *Traité des Sociétés de Personnes à responsabilité limitée* 1962, deel 1, blz. 215, noot 4).

Overwegende dat het hier een ontbinding betreft onder opschortende voorwaarde en deze ontbinding zich dus niet verwezenlijkt zolang de voorwaarde opgeschort blijft.

Overwegende dat ten aanzien van de eigenaar van de overige deelbewijzen de uitoefening van zijn maatschappelijke rechten als opgeschorst dienen beschouwd te worden (Tijdsch, voor Not. 1952, blz. 2).

Overwegende dat art. 10 van de statuten en art. 126 van de wet op de vennootschappen bepaalt hoe buitenstaanders als vennoot kunnen opgenomen worden.

Overwegende dat art. 128 van de wet op de vennootschappen omschrijft hoe de erfgenamen en legatarissen te handelen hebben, wanneer zij geen vennoot kunnen worden, wanneer hun aanvaarding als vennoot niet mogelijk schijnt.

Overwegende dat zij de afkoop kunnen vragen van de deelbewijzen waarover zij beschikken bij aangekend schrijven gericht tot de zaakvoerder van de vennootschap en zo binnen het verloop van drie maanden deze afkoop niet geschied is, zij het recht hebben de ontbinding van de vennootschap te vorderen.

Overwegende dat het dus duidelijk is, dat de ontbinding van de vennootschap slechts langs gerechtelijke weg kan vervolgd worden wanneer de aanvaarding van de legataris als vennoot geweigerd wordt en geen koper voorgesteld wordt binnen de termijn van drie maanden.

Overwegende dat de rechthebbenden niet de afkoop van de deelbewijzen kunnen opdringen, indien zij er niet aan houden zelf vennoot te worden, dat de procedure voorzien bij artikel 128 hun slechts openstaat wanneer de toestemming der andere vennoten niet verleend is geworden. (Van Rijn, Deel II, blz. 28, nr. 923).

Overwegende dat nochtans geen bewijs voorhanden is dat aanlegger niet als vennoot in de pvba Cellulosa zal opgenomen worden, moest hij hiertoe uitdrukkelijk zijn bedoelingen kenbaar maken.

Overwegende dat aanlegger al evenmin de vennootschap verzocht heeft zijn deelbewijzen af te kopen.

Overwegende dat derhalve dus op huidig ogenblik de termijn van drie maanden niet eens ingegaan is, derhalve alleszins niet verstreken.

Overwegende dat de wet de rechthebbenden geen enkele termijn oplegt om van de faculteit die hun gelaten wordt gebruik te maken en aanlegger derhalve dient geacht nog steeds zich tot, de vennootschap te kunnen wenden om de afkoopwaarde van de deelbewijzen te kunnen bekomen (cfr. Fredericq, Deel V. nr. 650, Van Rijn, Deel I, blz. 29, 5°).

Overwegende dat het dus duidelijk is dat de voorwaarden niet verenigd zijn die de rechtbank zouden kunnen doen besluiten de ontbinding van de vennootschap uit te spreken, minstens vast te stellen.

Overwegende dat alleszins de benadeling, waarvan aanlegger gewag maakt, geen grond tot ontbinding van de vennootschap kan uitmaken.

Overwegende dat weliswaar ernstige vermoedens aanwezig zijn om aan te nemen dat de toestand waarin aanlegger zich thans bevindt niet beantwoordt aan de bedoelingen van wijlen Werner Bouchery.

Overwegende echter dat deze omstandigheden niet het gevolg zijn van de gedragingen van de enige overblijvende vennoot noch van de vennootschap en al evenmin de ontbinding van de vennootschap met zich kan brengen.

Overwegende dat derhalve de eis hic et nunc ongegrond is.

Om deze redenen :

de Rechtbank, maakt melding van de toepassing van art. 2 der wet van 15 juni 1935;

Rechtdoende op tegenspraak, alle andere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart zich onbevoegd om van de eis ten overstaan van 2e verweerder kennis te nemen, verklaart de eis voor het meerdere ontvankelijk, doch hic et nunc ongegrond en wijst aanlegger af.

Verwijst bovendien aanlegger in de kosten van het geding.

POLITIËRECHTBANK TE BRECHT

24 november 1966.

Rechter : Mevrouw Rombaut - De Bakker
Advocaten : Mrs. Van Coppenolle loco Ooms en
Paternotte loco van Lidth de Jeude.

Vervoer. — Betaald vervoer van personen. — Autocardiensdienst met toeristisch karakter. — Begrip.

Verdachte verrichtte zonder machtiging vervoer van reizigers die enkel als bedoeling hadden het casino van Namen te bezoeken. Daar zulke reizigers niet als toeristen mogen beschouwd worden, heeft de door hem ingerichte vervoerdienst niet het toeristisch karakter van een autocardiensdienst in de zin van art. 14 van het wetsbesluit van 30 december 1946 en art. 56 van het regentsbesluit van 20 september 1947.

Voor dergelijk vervoer is nochtans een speciale vergunning vereist.

N.M.B.S. t./ Olijhoek.

Aangezien beide zaken dienen samengevoegd wegens verknochtheid;

Aangezien de verjaring gestuit werd door de rechtstreekse dagvaarding;

Aangezien uit de opgestelde processen-verbaal en uit de stukken der ter griffie neergelegde dossiers blijkt :

1. dat betichte-eerste rechtstreeks gedaagde sedert januari 1964 tot oktober 1965 mits betaling personen vervoerde per autovoertuig van Antwerpen naar het Casino van Namen, en terug,

2. dat dit regelmatig gebeurde op dinsdag, woensdag, donderdag en zaterdag van iedere week en steeds dezelfde reisroute gevolgd werd.

3. dat alleen reizigers werden opgeladen die voor doel hadden het Casino van Namen te bereiken,

4. dat betichte- eerste rechtstreeks gedaagde noch de tweede rechtstreekse gedaagde in bezit waren van enige machtiging van de Belgische overheid om dit vervoer te doen,

5. dat deze machtiging wel werd aangevraagd op 25 november 1964 doch geen uitdrukkelijke toelating, zelfs geen voorlopige werd verleend, en desondanks betichte en rechtstreeks gedaagden voortgingen dit vervoer tussen Antwerpen en Namen te verzekeren,

6. dat de N.M.B.S. rechtstreeks dagende partij, op 17 februari 1965 toelating vroeg en bekwam om een autobusdienst in te richten tussen Antwerpen en het Casino van Namen.

Aangezien door de Pro-Justitia van 16 februari 1966 betichte Olijhoek gedagvaard werd voor overtreding op art. 1, 2, 11 en 12 van de B.W. van 30-12-1946 begaan op

14 oktober 1965,

Aangezien betichte opwerpt dat geen overtreding werd vastgesteld op 14 oktober 1965 vermits het autovoertuig werd tegengehouden aan de Nederlands-Belgische grens te Wuustwezel, wat inderdaad juist is,

Dat er echter geen nuttige reden bestaat om de zaak uit te stellen ten einde het Openbaar Ministerie toe te laten een verbeterde dagvaarding te betekenen, vermits de rechtstreekse dagvaarding der N.M.B.S. die trouwens over meer gegevens beschikte dan het Openbaar Ministerie, deze loutere materiële vergissing heeft goedge maakt door de overtreding uit te breiden over een periode gaande van 4 januari 1964 tot 10 oktober 1965,

Dat trouwens de rechtstreeks dagende partij ook de C.V. Toeringbedrijf Amazone Tours heeft gedagvaard als zijnde burgerlijk verantwoordelijk voor eerste gedaagde, wat niet door deze betwist wordt,

Dat betichte en rechtstreeks gedaagden wel opwerpen dat noch de betichting, noch de rechtstreekse dagvaarding kan weerhouden worden omdat zij verkeerdelijk gebaseerd zijn op art. 11 en 12 in plaats van art. 14 van het B.W. van 30-12-1946,

Dat deze opwerping nochtans niet steekhoudend is daar alle elementen er op wijzen dat wij hier wel degelijk te doen hebben met een speciale autobusdienst waarvan de reglementering voorzien is door art. 11 en 12,

Dat het toch voor de hand ligt dat Casino-bezoekers geen « toeristen » zijn vermits een toerist (Zie de Grote Van Dale) een persoon is die het reizen als sport beoefent met het doel bezienswaardige plaatsen te bezoeken of in bepaalde streken het natuurschoon te bewonderen,

dat wij deze definitie niet kunnen toepassen op reizigers wier bedoeling het enkel is de verplaatsing te doen van Antwerpen naar het Casino van Namen (om er voor geld te spelen of te zien spelen) en enkele uren later terug naar Antwerpen te keren,

dat trouwens uit de brief van 25-11-1964 uitgaande van de Federatie van Nederlandse organisaties voor het personenvervoer en gericht aan het Belgisch Ministerie van Verkeerswezen duidelijk blijkt dat het hier gaat om een wel bepaalde categorie reizigers nl. deze in wie de directie van het Casino van Namen geïnteresseerd is, de Casino-spelers.

dat uit deze brief tevens blijkt dat betichte en rechtstreeks gedaagden wisten dat ze voor dit vervoer een speciale vergunning nodig hadden,

dat derhalve de ten laste gelegde feiten als bewezen dienen beschouwd,

dat echter de eis tot schadevergoeding, ingeleid door de rechtstreeks dagende partij slechts als gedeeltelijk gegrond voorkomt,

dat inderdaad de N.M.B.S. slechts vergoeding kan vragen voor die schade die zij werkelijk geleden heeft,

dat zij die schade berekent vanaf januari 1964 j.l. wanneer zij zelf slechts een toelating voor het inrichten van deze autobusdienst vroeg en bekwam op 17 februari 1965.

Dat derhalve enkel vanaf die datum de rechtstreeks gedaagden haar schade konden berokkenen door het wederrechtelijk uitbaten van deze autobusdienst,

dat echter bij gebreke aan nadere gegevens deze schade slechts naar billijkheid kan geschat worden zoals hierna bepaald;

Om deze beweegredenen :

Rechtdoende of tegenspraak; Voegen beide zaken samen wegens verknochtheid;

Veroordeelt eerste gedaagde Olijhoek tot een geldboete van tweehonderd frank.

En rechtdoende over de eis der Rechtstreeks dagende partij :

Verklaart deze eis ontvankelijk doch slechts gedeeltelijk gegrond;

Veroordeelt beide rechtstreeks gedaagden solidairlijk om aan de rechtstreeks dagende partij — de N.M.B.S. — te betalen ten titel van schadevergoeding de som van vijftienduizend frank te vermeerderen met de vergoeden-goedende intresten vanaf 17/2/1965 tot 15/4/1966, de gerechtelijke intresten en de kosten.

Wijzen de rechtstreeks dagende partij af voor het meer gevorderde.

BOEKBESPREKING

André Toulemon, Barreau de Paris et Barreaux de province. — Parijs, Librairies Techniques, 1966, 167 p.

Zowel over de Franse balies als over deze van ons eigen land, waait er een wind van hervorming. Er wordt voortdurend scherpe kritiek geïfend op de advocatuur zoals zij, doorheen de eeuwen, gegroeid is tot op onze dag. De hedendaagse balie wordt bestempeld als een verouderde en versleten instelling, die niet in het minst meer aangepast is aan de behoeften van deze tijd en die volledig zou moeten hervormd worden, wil zij niet onvermijdelijk ten onder gaan. Het individualisme dat nog steeds de grondslag vormt van de balie van vandaag, wordt beschouwd als een volstrekt overwonnen standpunt en de humanistische geest die meestal de leden der balie in belangrijke mate bezielt, acht men niet meer in overeenstemming met de vereisten van de tijd. Er wordt geworven bij specialisatie, associatie en rationalisatie. De klemtoon wordt hoofdzakelijk gelegd op de behoeften van de economie. Financieuzen, comptabiliteit, fiscaliteit, bankbedrijf, sociale wetgeving, in één woord het leven van de economische onderneming in al zijn aspecten eist de volledige activiteit van de advocaat op. Op al deze gebieden moet hij de lawine van de wetgeving der laatste jaren volkomen beheersen en onmiddellijk bereid en bevoegd zijn de business-man van deze dag in te lichten en ter zijde te staan om aldus een onontbeerlijk raderwerk te worden in zijn koortsachtig zakenleven. Er moet dan ook volledig met de bestaande opvattingen gebroken worden. Zowel in de universitaire voorbereiding van de jurist als in de uitoefening van zijn beroep moeten totaal nieuwe normen aangelegd worden, zoniet bestaat het gevaar dat andere, meer ondernemende krachten de tegenwoordige advocaat het werk uit de handen en het brood uit de mond zullen nemen.

In brede lagen van de balie wordt aan deze sirenenzang gehoor gegeven. Niet alleen vormen er zich vooruitstrevende verenigingen van jonge advocaten die het beroep in de nieuwe richting willen sturen, doch ook de leiding van meerdere balies is van oordeel dat het ogenblik gekomen is om ingrijpende wijzigingen in te voeren en, zelfs de balie van Parijs, die tot nog toe beschouwd werd als de meest conservatieve van het vasteland, schijnt bereid te zijn volstrekt nieuwe wegen op te gaan.

Nu is in de wereld van de balie niet iedereen het eens met de nieuwe richting en bestaan er nog heel wat voorstanders van de traditionele waarden. Daarom « *audiatur et altera pars* ».

Men zou dit niet beter kunnen doen dan door de lectuur van het onlangs verschenen boek van Mr. André Toulemon, « *Barreau de Paris et Barreaux de Province* », waarin deze oude man, na jarenlange ervaring, zijn sceptische bedenkingen ten beste geeft over de geest welke thans in de balie heerst.

Mr André Toulemon is in de Franse rechtswereld een zeer gekende figuur. Hij is op jaren gekomen en zal voorzeker een eind in de 80 zijn. Maar zijn geest is springlevend gebleven en de Franse rechterlijke wereld leest met het grootst genoegen regelmatig de kronieken die hij laat verschijnen in de *Gazette du Palais*, die in de laatste jaren verzameld werden in een paar boekdelen, onder de titel « *En marge du code et aux alentours du palais* », kronieken die sprankelen van geest en fijn observatievermogen. Daarbuiten heeft echter Mr. Toulemon een hele reeks juridische werken geschreven over zeer verscheiden onderwerpen waarin zowel het burgerlijk recht als het strafrecht en vooral het financieel recht behandeld worden. Hij is ook de specialist geweest van het tekenen van treffende beelden van grote advocaten in zijn boek « *Portraits d'avocats* », waarvan men met een intense belangstelling en een bijzonder groot genot kennis neemt. Hij is dus voorzeker een man van betekenis voor de balie.

Deze mens heeft nu een eigenaardige levensloop gekend. Herkomstig uit Perigord heeft hij, na een stage aan het Hof te Bordeaux, het eerste gedeelte van zijn carrière doorgebracht aan de balie van het kleine stadje Sarlat, waar de beroemde socioloog en criminoloog Gabriel Tarde gedurende vele jaren het ambt van onderzoekrechter had uitgeoefend en waar nog steeds, in de nabijheid van het gerechtsgebouw, het borstbeeld prijkt van deze geleerde. Toulemon werd er, na enkele jaren, tot het stafhouderschap geroepen. Wanneer in 1920, tengevolge van de maatregelen Poincaré-Barthou, de rechtbank van Sarlat werd opgeheven was Toulemon 40 jaar. Hij besliste zich te doen inschrijven in de balie van de hoofdstad en, van stafhouder te Sarlat werd hij stagiaire te Parijs. Niettegenstaande zijn hoedanigheid van oud stafhouder kon hij geen vrijstelling van de stage bekomen, daar dit voorrecht enkel wordt voorbehouden aan stafhouders van balies bij een hof. Mr. Toulemon heeft dus 10 jaren doorgebracht aan een kleine provinciebalie en hij oefent sedert wel 50 jaren zijn beroep uit aan de balie bij het Hof te Parijs, zodat hij wel een bijzonder geschikte persoonlijkheid is om het leven van de balie in de hoofdstad en in een provinciestad te vergelijken.

Dit is het onderwerp van het boek dat onlangs verscheen en dat wij hier bespreken.

In de inleiding wijst de auteur in de eerste plaats op de geweldige technische veranderingen die zich gedurende zijn lang leven in de wereld hebben voltrokken. Hij vraagt zich af of, zoals velen het menen, het vereist is dat de balie zich aan de nieuwe levensomstandigheden zou aanpassen en zou breken met vele van haar traditionele geplogenheden, die niet meer zouden passen bij het tegenwoordig bestaan. Schrijver geeft dadelijk hierop een ontkenkend antwoord. Hij acht dat er geen verband bestaat tussen de technische vooruitgang en de normen van moraal en recht. Beiden zullen steeds vreemd tegenover elkander blijven staan. De auteur is van oordeel dat de hervorming van een eeuwenoude instelling als de balie en het opbreken van haar grondslagen, enkel de gevaarlijkste gevolgen na zich kan slepen.

Van groot belang voor het begrijpen van het standpunt van Toulemon is het eerste hoofdstuk van zijn boek waarin hij zijn visie uiteenzet op de functie van de advocaat. Deze is, doorheen de eeuwen, geen andere geweest dan de zending zijn cliënten bij te staan en hun verdediging waar te nemen door woord en schrift. Het essentiële in deze functie acht de auteur de uiteenzetting door de advocaat, in een mondeling debat, van de stellingen van zijn cliënt.

Naast alle andere taken waarmede hij zich kan gelasten, is voor de advocaat het pleidooi wel de allerbelangrijkste. Adviseren, geschreven memoires uitwerken, is

een taak, die door velen kan vervuld worden. Alleen de advocaat pleit. Het zijn hun pleidooien die doorheen de tijden de grote advocaten gekenmerkt hebben. Door zijn pleidooi brengt de advocaat de betwisting op een hoger plan; hij moet de kunst kennen de rechter te onderrichten en te overtuigen, zonder hem te vervelen. Hij is daardoor een kunstenaar op zijn manier en evenmin in de toekomst als in het verleden zal niets de hoge waarde van het pleidooi kunnen vervangen. De advocaat moet met hardnekkigheid aan het monopolie, dat hij op dit gebied bezit, vasthouden en geenszins met allerlei andere beoefenaars van het recht een concurrentiestrijd om den brode beginnen. Want wanneer hij dit zou doen, zal hij volledig het prestige verliezen dat de traditie aan zijn beroep heeft verbonden. Niets is gevaarlijker voor de grootheid van de advocatuur dan de hedendaagse hervormingspogingen.

Waar hij zich nu ten doel stelt de kleine provinciebalies te vergelijken met de grote Balie van Parijs die wel 3.000 toga's kent, vertelt de auteur ons smakelijke herinneringen betreffende de 10 jaren die hij te Sarlat heeft doorgebracht. Er waren aldaar slechts 7 ingeschreven advocaten waarvan er dan nog 2 de praktijk niet uitoefenden. Er waren een paar grote talenten bij, die een schitterende figuur zouden gemaakt hebben aan een grote balie. De anderen hadden ruim voldoende bezigheid. De betwistingen werden behandeld in een rustige en gemoedelijke sfeer. De vonnissen werden uitgesproken na rijp beraad en de kleine rechtbank oefende in haar gebied een uiterst weldadige invloed uit. Mr. Toulemon klaagt dan ook ten eerste de onverantwoorde maatregel aan van de Franse regering die zoveel kleine rechtbanken heeft opgeheven. In dit beperkte milieu ontmoette men de meest verschillende types, waarvan ons op geestige wijze de eigenaardigheden geschetst worden. De auteur denkt met weemoed terug aan de gezellige gastronomische festijnen, waarbij rechters, leden van de balie en pleitbezorgers niet nalieten alle aangelegenheden van enig belang te vieren. Deze feestelijkheden, in het zonnige land, aan de oevers van de Dordogne leren ons dat het gerechtelijk leven in het kleine Sarlat een werkelijk verblijf in het aards-paradijs moet geweest zijn.

Welk verschil met de Balie van Parijs en wat al veranderingen sedert Mr. Toulemon 50 jaar geleden aldaar zijn intrede deed.

Het grote aantal van meer dan 3.000 advocaten belet de Raad der Orde enig ernstig toezicht uit te oefenen. Zo was het mogelijk dat een advocaat gedurende jaren ingeschreven was op de lijst der Parijse Balie, terwijl hij in het Zuiden van Frankrijk de post van stationschef bekleedde en enkel telkenjare te Parijs aanwezig was bij de verkiezing van de Stafhouder en de leden van Raad der Orde. Deze zonderlinge confrater rekende er op aldus van een dubbel pensioen te kunnen genieten.

Nu zijn er talrijke omstandigheden die van aard zijn op de geest van de Balie te Parijs een zeer bijzondere invloed uit te oefenen. In de eerste plaats het groot aantal dergenen die zich aan de Balie laten inschrijven nadat zij in de administratie of elders reeds een hele loopbaan achter zich hebben. Zij schijnen talrijk te zijn en men moet met hun invloed afrekenen bij de verkiezingen van de Raad der Orde.

De vrouwen vormen thans het derde van de leden der Parijse Balie. Mr. Toulemon spreekt over hen met veel sympathie en veel eerbied, doch zij hebben in de traditionele balie een nieuwe geest gebracht.

Volgens de auteur is de vrouwelijke mentaliteit wars van alle zuivere abstractie en daarom minder aangepast

aan problemen van zuiver recht. De vrouw verkiest de psychologische analyse. De vrouwelijke confraters hebben nog steeds een hekel aan de traditie die hen zo lang van de balie verwijderd heeft gehouden en zij zijn tuk op vernieuwing en hervorming. Hun groot aantal is dan ook van aard om diepgaande hervormingen te doen door-dringen.

De advocaten die aan politiek doen oefenen een invloed uit die nadelig is voor de traditionele geest van de advocatuur. Buiten enkele sommititeiten die zowel de balie als de politiek grote eer hebben aangedaan, laten een groot aantal vertegenwoordigers uit alle delen van het land, zodra ze met een mandaat gelast zijn, zich inschrijven in de balie. In het werkelijk rechtsleven spelen zij geen rol, doch, helaas, al te dikwijls trachten zij misbruik te maken van hun politieke invloed, wat soms verderfelijke gevolgen heeft.

De verkiezingen voor de Raad der Orde leiden dan ook, volgens schrijver, meestal niet tot de keuze van de besten, doch wel van hen die zich op de meest handige wijze sympathiën weten te verwerven en het zijn dikwijls diegene die het minst deelachtig zijn aan het balieleven die bij die verkiezingen de doorslag geven. De rumoerige groeperingen van jonge advocaten die de meest gewaagde experimenten zouden willen doordrijven, hebben door hun aantal een invloed die de gevestigde waarden ten eerste bedreigt.

Door dit alles wordt de balie niet alleen langs binnen uitgehold, doch de advocatuur wordt vooral in grote mate in gevaar gebracht door de techniek van de administratie. De rechterlijke macht wordt in aanzienlijke mate opgeslorpt door de uitvoerende macht en wordt herleid tot een soort gerechtelijke administratie. Naargelang de technocratische staat zijn gebied uitbreidt, wordt het terrein waarop de hoven en rechtbanken normaal hun activiteit moeten uitoefenen, meer en meer ingekrompen. Het gerecht wordt ten slotte van zijn substantie geledigd en in de landen waarin de technocratische staat zich meester gemaakt heeft van heel de economie is de rol van de advocaat tot niets herleid. Het is dan ook een ketterij te beweren dat het gerecht zich moet aanpassen aan de technocratie. Dit zou eenvoudig zijn ondergang betekenen. Het streven van de jurist in deze tijd zou in de tegenovergestelde richting moeten gaan en zou het er moeten op aanleggen dat de technocratie zich zou aanpassen aan het recht.

Dit gebeurt echter niet en men legt er de nadruk op dat de jonge advocaat zich hoofdzakelijk zou laten meeslepen in het zakenleven, dat hij een deskundige zou worden op het domein van de boekhouding en dat hij volledig zou opgeslorpt worden door de activiteit van financiële en van nijverheidsondernemingen. Wat blijft er dan nog van de glorieuze advocatuur over? Meer en meer wordt de advocaat van de balie verdrongen. De syndicale groeperingen willen door hun eigen vertegenwoordigers hun belangen vóór de rechtsmachten doen verdedigen en stilaan ziet men administratieve en parastatale organismen dezelfde eisen stellen. De balie laat dit alles begaan en schijnt niet meer de kracht te hebben om zich met heftigheid tegen het verguizen van haar prerogatieven te verzetten.

Mr. Toulemon ziet dan ook de toekomst van de Franse balie met bezorgdheid tegemoet.

Velen denken dat, om de materiële toestand van de leden der balie te redden het wenselijk is ze helemaal in te schakelen in het zakenleven door hen in brede mate te gelasten met de taak van beheerders van vennootschappen. Niets houdt grotere gevaren voor de Balie in

dan deze bedrijvigheid op het gebied van handel en nijverheid, waar de advocaat zou bloot staan aan al de verleidingen die zich hier voordoen, waar zijn objectiviteit en zijn onbaatzuchtigheid, die steeds de grootheid van zijn beroep hebben uitgemaakt, zouden vervangen worden door de schraapzucht en het winstbejag dat de zakenwereld kenmerkt. Hij zou medegesleept worden in de catastrophes die zo dikwijls de wereld van de economie teisteren en er zou tenslotte niets overblijven van het prestige dat zo zeer zijn functie heeft omstraald. Zeer gevat haalt de auteur hier het woord aan van de beroemde Stafhouder Chenu « Les fauteuils dorés pour les bâtonniers dans les conseils d'administration et les bancs de la police correctionnelle pour les jeunes ».

Naar aanleiding van de traagheid van het gerecht, lezen wij in het boek van Mr. Toulemon ook een scherpe kritiek op de werkwijze van de magistratuur in de Franse hoofdstad: de overlasting van de rollen, de haast waarmede recht wordt gesproken, de overdreven specialisatie, het misbruik alle belangrijke betwistingen over te hevelen naar experten, de rechtsbedeling die een zuivere routine wordt waarbij het menselijk aspect meer en meer verloren gaat. Hoe anders geschiedde de rechtsbedeling in kleine balies, waar het aantal zaken beperkt was, waar magistraten en advocaten over de nodige tijd beschikten voor een grondige studie van het geval en waar de psychologische zijde van de betwistingen zoveel meer tot haar recht kwam.

In het laatste gedeelte van zijn werk behandelt de auteur nog het zo recent vraagstuk van de oprichting van burgerlijke beroepsmaatschappijen, dat door de Franse regering in uitzicht gesteld is niet alleen voor de balie, doch voor alle vrije beroepen. Hij wijst op de ongerijmdheden die het Frans regeringsontwerp bevat en op de gevaren die het inhoudt. Hij ziet er een bedreiging in voor de onafhankelijkheid van de advocaat, die een ondergeschikte zal worden van een groot complex en die zijn kostbare vrijheid zal verliezen. Dit ontwerp lijkt Mr. Toulemon een definitieve stap naar de functionalisering van de balie. Het aanvaarden van dit stelsel zou zonder twijfel de sterke individualiteiten uit de vrije beroepen uitschakelen, waaraan zij nochtans steeds hun glans hebben te danken gehad.

Erger nog vindt de auteur het voorstel tot oprichting van interprofessionele burgerlijke maatschappijen waarin al de gerechtelijke beroepen zouden verenigd zijn, advocaten, avoués, notarissen, deurwaarders, fiscalisten, experten enz. Tegen dit voorstel haalt de schrijver een woord aan van Stafhouder Charpentier, dat dergelijke organisatie alleen diegenen voldoening zou kunnen schenken « qui ne retiennent de leur profession que l'aspect alimentaire ». De vrijheid van de advocaat zou hier volledig verloren gaan en wanneer de balie niet meer vrij is is het haar einde.

Zoveel treffende bedenkingen komen in dit boek voor dat het voorzeker wenselijk zou zijn dat het door het grootst mogelijk aantal advocaten zou gelezen worden.

Men zal natuurlijk beweren dat het hier mijmeringen zijn van een grijsaard, die treurt om de oude tijd, die denkt dat het leven stilstaat en dat er geen aanpassing vereist is aan nieuwe toestanden en nieuwe levensvormen. Op elke bladzijde vinden wij nochtans beschouwingen die ons aantonen dat Mr. Toulemon op voortreffelijke wijze de motieven kent en begrijpt die aan zoveel jongeren in het balieleven de zucht naar hervormingen hebben ingegeven. Hoe treffend weerlegt hij niet het argument dat de hedendaagse advocaat niet op de hoogte zou zijn van de finesses en subtiliteiten van het zakenleven, waar hij onderstreept hoe grote advocaten, in beroemde processen betreffende handel- nijverheid- en financieuzen aan de rechtsmachten de diepste ondergronden en de sluwste combinaties hebben uiteengezet met een meesterschap dat niet te evenaren was.

Het is stellig dat niet alles wat Mr. Toulemon schrijft in brede kring zal beaamd worden. Het is echter wel zeker dat zeer vele van zijn beschouwingen diep te denken geven en dat zij die opkomen voor revolutionaire maatregelen in het balieleven zich in de eerste plaats zouden dienen te beijveren om de argumenten die wij in dit boek zo breedvoerig uiteengezet vinden te weerleggen.

René Victor.

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

Zoals onze lezers het voorzeker dadelijk zullen vastgesteld hebben is er in ons vorig nummer (kol. 164) in de rubriek Balieleven een spijtige drukfout voorgekomen, waar het « Jaarverslag » over de activiteiten van de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen ten gevolge van een missing van de zetter, gedrukt werd onder de hoofding « Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van beroep te Gent ».

Onze lezers zullen voorzeker reeds deze zo klaarblijkelijke vergissing ter plaatse hersteld hebben.

Conferentie van de Jonge Balie van Kortrijk

De Conferentie van de Jonge Balie te Kortrijk zal haar plechtige openingszitting voor dit gerechtelijk jaar houden op zaterdag 7 oktober a.s. te 15.30 uur, in het Gerechtsgebouw, Henri Nolfstraat te Kortrijk.

Me. R. Thybergin houdt de openingsrede en zal spreken over: « Gibraltar, de kolonisatie op het Europese continent ».

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"